ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 15/2/2025

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ

2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 15 ވަނަ ޖަލްސާ

١٩ مُحَرَّم ١٤٤٧

14 ޖުލައި 2025

(ހޯމަ ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 9:00

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 10:10

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އަޙްމަދު ނާޒިމް)

2025 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 15 ވަނަ ޖަލްސާ

14 ޖުލައި 2025 (ހޯމަ ދުވަސް)

---

1. ޙަމްދު ސަލަވާތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ އިއްވުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދަކީ 14 ޖުލައި 2025 ވީ ހޯމަ ދުވަސް. 1447 ވަނަ އަހަރުގެ މުޙައްރަމް މަހުން 19 ވަނަ ދުވަސް. މިއީ ފުނަސް ނަކަތުން 14 ވަނަ ދުވަސް. އަޅުގަނޑުމެން އިންނަނީ މި ތިބީ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ 2 ވަނަ ދައުރުގެ 15 ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ވަގުތު ޖަލްސާއަށް ވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 27 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ސަލާމުގައި ތިއްބެވީ 5 މެންބަރުން. ރަސްމީ ދަތުރުފުޅުގައި ވެސް އެއްވެސް މެންބަރަކު ނެތް.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން. އެޖެންޑާ ނަންބަރު އޭޖީ/15/2/2025.

4. ޔައުމިއްޔާ ފާސްކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ ނަންބަރު 4. ޔައުމިއްޔާ ފާސްކުރުން. ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު 9/2/2025 އިން 11/2/2025 އަށް 3 ޖަލްސާގެ ޔައުމިއްޔާ. އެއީ 2025 ވަނަ އަހަރުގެ 2 ވަނަ ދައުރުގެ 9 ވަނަ ޖަލްސާއިން ފެށިގެން 11 ވަނަ ޖަލްސާގެ ނިޔަލަށް

ހުރި ތަޖުރިބާތަކެވެ. މި ތަޖުރިބާތަކާއެކު މަޖިލީހުގެ ޕަބްލިކް ސަރވިސްގައި ޚިދުމަތްކުރަމުންދާ އެއްވެސް އިންޓަރެސްޓެއް ފެންނާނެކަމަށް އިސްތިޢުފާއާ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާތީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 240 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މި ތަޖުރިބާތަކަށް ރިޔާސަތުން ގަބޫލުކުރާ ތަޖުރިބާތަކެއް ކަމުގައި އިއުލާންކުރަން.

5. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ ނަންބަރު 5. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 151 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކޮމިޓީތަކަށް އައި ބަދަލު އިއުލާންކުރުން. ޑރ. ޝަރުޢީ ކޮމިޓީގައި ޕީ.އެން.ސީގެ ފަރާތުން ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން ޢަބްދުﷲ ޖާބިރުގެ ބަދަލުގައި އެ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވި ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން މުޙައްމަދު ހަމަޖައްސަވާ، 13 ޖުލައި 2025. އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން މުޙައްމަދު އިބްރާހީމްގެ ބަދަލުގައި އެ ކޮމިޓީއަށް ކަނޑައެޅި ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން މަޙްމޫދު ފާއިޒު ހަމަޖައްސަވާ، 13 ޖުލައި 2025.

6. ސުވާލު

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ ނަންބަރު 6. ސުވާލު. މިއަދުގެ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 6.1 ގައިވާ ގޮތުގެ ދުވެހި ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ މެންބަރު މިޔާއިލް އަޙްމަދު ނަސީމް، މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒް ޢ.ރ. ޢަބްދުﷲ ޚަލީލާ ކުރައްވާ ސުވާލާ ދެއްކެވުން ދަންނަވަން. ވަގުތު ކޮންމެހެން ހާޟިރުވާންޖެހޭ ރަސްމީ އުޅުން މަސައްކަތެއް މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއަށް ހާޟިރުވާންޖެހޭ ވަގުތާ ދިމާވެ، އެ ސުވާލު އުޅުން ތާރީޚަކަށް ފަސްކޮށްދެއްވުމަށް ވަޒީރު ވަނީ އެދިވަޑައިގެންފައި. މިހާ، ދެން އަންނަ އަލުން އެ ސުވާލު އެޖެންޑާކުރެވުން އޮތް ތާރީޚެއްގައި އެ ސުވާލު އެޖެންޑާކުރާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން.

7. މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ މަޤާމުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ ނަންބަރު 7. މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގެ މަޝްވަރާ ހުށަހަޅާ ކަންކަން.

{7.1}- ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 117 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޗިލްޑްރަންސް އޮމްބަޑްސްޕަރސަންގެ މަޤާމުގައި ހުންނަވާ އަލްފާޟިލާ ނިޔުމާ ޝަފީޤާގެ މަޤާމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް ގޮތެއް ނިންމުމަށް އެ މައްސަލައާ ގުޅޭ ދާއިމީ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުން. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ ސިޓީ މަޖިލީހަށް އިއްވައިދެއްވުމަށް އަމީން ޢާންމަށް ދަންނަވަން.

<u>އިދާރީ ޚަބަރު އިއްވުން:</u>

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އޮނަރަބަލް އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲއަށް، ވެދުން ސަލާމަށްފަހު ދަންނަވަމެވެ. ޗިލްޑްރަންސް އޮމްބަޑްސްޕަރސަންގެ މަޤާމުގައި ހުންނަވާ ދ.ފާފުޅިދޭ، އަލްފާޟިލާ ނިޔުމާ ޝަފީޤާގެ މަޤާމުގެ މުއްދަތު 23 ޖުލައި 2025 އަށް ހަމަވާނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 117 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ނިޔުމާ ޝަފީޤާގެ މަޤާމުގެ މުއްދަތު 5 އަހަރަށް އިތުރުކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވައި އެ މަޖިލީހުން ނިންމަވާ ގޮތެއް އަންގަވައިދެއްވުން އެދެމެވެ. މި ސިޓީއާއެކު ނިޔުމާ ޝަފީޤާގެ ވަނަވަރު ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑުގެ ކޮޕީ ފޮނުވީމެވެ. އިޙްތިރާމް ގަބޫލުކުރައްވާށެވެ. 14 މުޙައްރަމް 1447. 9 ޖުލައި 2025. ހަރުގެފުޅު، މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު.

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އަމީން އާންމު. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 131 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމަށް ހިއުމަން ރައިޓްސް އެންޑް ޖެންޑަރ ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވަން.

8. މަޖިލީހަށް ބަޔާންކުރަންޖެހޭ ބައި

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

އެޖެންޑާ ނަންބަރު 8. މަޖިލީހަށް ބަޔާންކުރަންޖެހޭ ބައި. ސަރުކާރުގެ ވަޒީރުން މަޖިލީހުގައި ދާއިރާގެ އިޖުތިމާޢީ ފުރުޞަތު އަޙްމަދު ޝާހިދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިލުގެ ފުރުޞަތު ކިޔުން އިއްވުން. ބަޔާންކުރުމުގެ ބައި.

9. އިބްތިދާއީ ބަހުސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ ނަންބަރު 9. އިބްތިދާއީ ބަހުސް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝާހިރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބޭރުގެ ބިލު. އާދެ! އަޅުގަނޑު މިއަދު މި ގެންދަނީ ދުވަސް ކިޔުން ވެސް ޖެހިޖެހިގެން މި ގެންދަނީ. ބިލު ހުށަހެޅުއްވުމަށާއި ޖަވާބުދާރީވުމަށާއި ފަހުބަސް ވިދާޅުވުމަށް ޖުމްލަ 15 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ. ބިލުގެ އިބްތިދާއީ ބަހުސް ހިނގަމުންދާއިރު އެ 15 މިނެޓު އެއްކޮށް ނުވަތަ ބައިބަހާލައިގެން ބޭނުންކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ. ބިލު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަގޭ ދުވެލިޔައި ނަމަވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުފެއްދުންތެރިކަން އަދި މިސްރާބުތަކަށް ތަރުތީބުކުރެވުނު މި ދަސްތޫރުގައި އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ، އަޅުގަނޑު ހިތުގައި އުފާވޭ ސަލާމަތީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި އުފެއްދުންތެރިކަމަށް ޢާންމުގޮތުން ކުރާވާރުތަކުގެ މިނިވަންކަމާއި އަދި ހިމާޔަތްތެރިކަމެއް ލިބިގެންދާނެ. އަޅުގަނޑު މި އިސްލާހުކުރި ހިމާޔަތްތަކާއި މިނިވަންކަން ހާއްޞަ އުފެއްދުންތެރިކަމަށް ލިބިގެންދާނެ ފަރާތްތަކުގެ ލިބިގެން. އެއީ ބިޒްނަސްމަނުންނަށް ޕްރޮޑަކްޓްތައް އަދި ކޮޕީރައިޓްގެ ހިމާޔަތެއް. ބިޒްނަސްމަނުންގެ ހިމާޔަތެއް ރައްކާތެރިކަން ލިބިގެން މި ދަނީ އެ ކުންފުނިތަކުގެ ބްރޭންޑްތަކުގެ ނަމުގައި ސްޓޯރުތަކާއި އަދި ވިޔަފާރި ސިއްރުތަކުގެ. ދުނިޔޭގެ މަޝްހޫރު ޓްރޭޑްމާކުތަކައި، ދުނިޔޭގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޓްރޭޑްމާކުތަކައި ވެސް މި ބިލުން އިންތިޒާމުކޮށްދީފައިވާ ޤާނޫނީ ހިމާޔަތް ވަނީ ގާރަންޓީކޮށް ހުރިހާ. އަޅުގަނޑުމެން މާޒީއަށް ބަލައިލާއިރު 2011 ވަނަ އަހަރު ދިރާސާގައި މަޢުލޫމާތު ފޮނުވި އުފެއްދުން މަޝްހޫރު ކުންފުނިތައް ކަމުގައިވާ އެފަދަ ކުންފުނިން ދު.އެސްގެ ކޮޕީއެއްގައި ވަނީ ޝަރުޢީގޮތުން ކުންފުނީގެ ދަރާގަނޑު ދަށުވާއޭ އުފެދުނު. މި ދަށުވާގައި ވާގޮތުން އެފަދަ ކުންފުނިން އުފައްދާ އަމިއްލަ އިންޓަލެކްޗުއަލް ޕްރޮޕަޓީ އަދި އޭގެ އިޖުރާއަތް ޕްރޮޕަޓީގެ ސަލާމަތުން މި ދަށުވާ އުފެއްދި އަދި ކޮޕީން ބަޔަކަށް މިންގަނޑު އެއްކޮށްލަން ބެލުމަކަށްވެފަ މިވަނީ، މި ދަށުވާ ވަނީ އެފަދަ ކުންފުނިތަކަށް ވިޔަފާރި. އެފަދަ ސަލާމަތުގެ ކުންފުނިތައް މި ބަޔާނާއި ނިޒާމު މި ކޮޕީރައިޓްކުރީ ކަމަކުން ބަލައި ސަލާމަތުގެ ކުންފުނީގެ މައްސަލަ ވަނީ އެފަދަ ކުންފުނިތަކަށް ލިބިދޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުތަކުގެ އެފަދަ މިދިއަދުން ދެކޭ ދައްކަވަން ސަލާމަތުގެ ކުންފުނިތަކަށް ވަނީ ކޮޕީން ހުށަހަޅާނެ. އެއްޗެހިކަމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެސް ތަރައްޤީވެފައި ހުރުމަށް މި ދިރާސާތަކުގައި ވަޒަން ހާއްސަކޮށްގެން ޖާގަދޭނެ

މެދުގައި މި އުފެއްދުންތެރިކަމަށް ލާބިޔަރިވުމާ ދުވަސްވަރެއްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެސް މިފަދަ ބިލުތަކެއް ތަޢާރަފުވެގެން ދިއުމަކީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެގޮތުން މިއަދު މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑު މި ތަޢާރަފު މި ކުރަނީ ޓްރޭޑްމާކުގެ ބިލު. މި ބިލުގެ ސަބަބުން ދިވެހިންގެ އުފެއްދުންތެރިކަމާއި އަދި ދިވެހި ފަންނުވެރިންނަށް ފަހި މާހައުލެއް ގާއިމުވެގެން ދާނެ، ގާނޫނީ އިމުގެ ތެރެއިން އެ ބާވަތްތަކުގެ ޓްރޭޑްމާކުގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަނުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެންދާނެ. އަދި ހަމަ އެއާއިއެކު ގާނޫނާ ހިލާފުވާ ފަރާތްތަކަށް ވެސް އެ ފަރާތްތަކަށް އަދަބު ފިޔަވަޅު އަޅައި ވެސް މި ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވޭ. އަދި އޭގެ އިތުރުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ޓްރޭޑްމާކުތައް ނުވަތަ ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ޓްރޭޑްމާކުތައް ނަކަލުކޮށް އަސްލާ ވައްތަރުކޮށްގެން ހުއްދައަކާ ނުލައި އުފައްދަ ވިއްކުމާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭނުންކުރުމާއި ސިއްޓަކުން އެއްވެސް ކަހަލަ ބޭނުންކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރުމަށް ކަމެއް ދަށުން ކޮށްފައިވާ އަދަބުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ވެސް މި ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާނެ. ހުނަރުވެރިކަމާއި ކުރިއެރުމަށް އިތުރު މަގުތައް ހުޅުވިގެން ދިއުމަށް ވެސް މި ބިލު މުހިންމު ކަމަށް ދެކެން. އަދި މީގެ ސަބަބުން ހިމާޔަތް ލިބިގެންދާނެ. ޓްރޭޑްމާކު ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ނިޒާމަށް މި ބިލު ހުށަހަޅަމުން އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުއްމީދުކުރަން ކޮންމެ އިޙްތިރާމްތެރި މެމްބަރަކު ވެސް މި ބިލަށް ތާއީދުކުރައްވާނެ ކަމަށް. ބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. މި ބިލަށް ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވަނީ ޖުމުލަ 4 ގަޑިއިރު. އޭގެ ޕީ.އެން.ސީއަށް 2 ގަޑިއިރާއި 35 މިނެޓް. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް 33 މިނެޓް. އެމް.ޑީ.އޭއަށް 14 މިނެޓް. ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއަށް އެމް.އެން.ޕީއަށް 12 މިނެޓް. ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިނުގަންނަވާ ކޮންމެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރަކަށް 7 މިނެޓް. ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންނެވި އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވައިލަން. ހޯރަފުށީ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އަލީ ފާސާ.

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ބްރޯޑްކާސްޓް ބިލަކީ ވަރަށް މުހިންމު ބިލެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެވަޑައިގަންނަން. އަދި މިފަދަ ބިލެއް ހުށަހެޅި ކަމަށް ބަކާއި ސަރުކާރަށާއި އަދި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޓީވީ ޗެނަލްތަކުގެ ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި ޚަބަރުތަކަށް ފަހަރަކަށް މިފަދަ ބިލެއް ހުށަހެޅިގެން ދިވެހިބަހާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ކުރިއެރުވުމަށް ބާރު އަދި އިޤްތިޞާދީގޮތުގައި، ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދުގައި މި ވަގުތު ގޮތަކަށް 20% ނުވަތަ 25% ކޮންޓްރިބިއުޓްކުރާ ޖީޑީޕީ އިކޮނޮމީ ޓޫރިޒަމުގެ ކުރިއެރުމުގައި ބަކާއި ސަރުކާރުން ދެއްވާ އިސްނާދާ އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ގެ. މުޅިއަކަށް މުއިއްޒު ދެއްވާ އިސްނާދު ވާހަކަދެކެވެނީ ކަމެއް. އެގޮތުން ޓޫރިޒަމުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ ވާހަކަދެކެވެނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަލަތުބަރު ޓޫރިޒަމާއި އަދި އެހެނިހެން ތަފާތު ކަންކަމަށް މި ދިވެހިރާއްޖެއަށް، މިހިރީ ޖެހޭ ޓޫރިސްޓުން ވަރަށް ބޮޑަށް އެ ބުރަވެވޭ ދިވެހިބަހުގެ ކުރިއެރުމަށް ބާކީ އިންޓަރނޭޝަނަލް ޖީޑީޕީ ޓޫރިޒަމުން ހިމަނައިގެން ކުރިއެރުމަށް ތަފާތު ކަމެއް ފާހަގަކުރަން. އަދި އެކަމަށް ބާރު ޓޫރިސްޓުން ވަރަށް ގިނަ ތަރައްގީއާއި ޓޫރިޒަމް އަދި އިޤްތިޞާދީ ތަރައްގީ ހިމެނިގެން. މިސާލަކަށް، އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިފަދަ ބިލެއް ހުށަހެޅި، މިއަދު ވާހަކަދައްކާ ދެން އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިބަހުގެ ޓޫރިސްޓުން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ވަރަށް ބޮޑު ދިވެހިބަހުގެ އިތުރު ބާރެއް ލިބޭނެ ކަމުގައި. އަޅުގަނޑުމެން ޖީޑީޕީ އިންޓަރނޭޝަނަލް ޓޫރިޒަމުގެ ކުރިއެރުމުގައި ތަރައްގީ އަދި މި ޓޫރިސްޓުންގެ ތަރައްގީ ހިމެނޭ ތަރައްގީގެ ކުރިއެރުމަށް ޓޫރިޒަމުގެ އެކި ބާވަތްތަކާއި ވަކިވަކި ޓޫރިސްޓުންގެ ވަރަށް ގިނަ ކުރިއެރުމަށް ބާރު ދިނުމުގައި. އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިބަހުގެ ޓޫރިޒަމް އިތުރަށް ކަމަކީ ގިނަގުނަ އަޅުގަނޑުމެން ތަރައްގީގެ ކުރިއެރުން ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރަން. އަދި މިއަދު ވާހަކަދައްކަން ޓީވީ ޗެނަލްތަކުގެ ޕްރޮގްރާމް ބާކީ ހުރި ޚަބަރުތަކުގައި ހުށަހެޅިގެން، ބިލު ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން އަދި މި ބިލު ކުރިއަށް ސްޓޭޖަށް ވާހަކަދެއްކުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި ޓީވީ ޗެނަލްތަކުގެ ކުރިއެރުމަށް މި ބިލު ހިމެނޭނެ ތަރައްގީ އަޅުގަނޑުމެން އެކުލެވޭ ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ތޫދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ދީދީ.

ތޫދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސްޓޮކްހޯލްޑަރުންނާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޓޫރިޒަމް ބިލަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރަން. މި ބިލަކީ މިއީ ވަރަށް މި ވަގުތު ޒަރޫރީ މުހިންމު ބިލެއް. ހާއްސަ ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން ބިލު ހުށަހެޅުމުގެ ބޭނުމަކީ އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފެއްދުންތެރިންނާއި ފަންނުވެރިންނަށް ފަހި މާޙައުލެއް ގާއިމުކޮށްދިނުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ބަލާއި. އަދި އެ ފަންނުވެރިންގެ އުފެއްދުންތެރިކަން ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ބަލާއި ޕްރޮޑަކްޓްތައް ރަޖިސްޓްރީކޮށް އެ ޕްރޮޑަކްޓްތަކުގެ ދަށުން މަސައްކަތްކުރާ ފަންނުވެރިންގެ ޙައްޤުތައް ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ވެސް މި ކަން ކުރާ އުސޫލުން ކުރުމަށް ބަލާއި ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލެއްކަން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެސް މިހާރު އުފެއްދުންތެރިކަން ދުވަހުން ދުވަހަކަށް މި ދަނީ އިތުރުވަމުން. އަދި އޭގެ ތެރޭގައި ވަކިން ހާއްސަކޮށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން ދިވެހި ޒުވާނުން މިއަދު ވަކި ތަޢުލީމު ހާސިލްކޮށްގެން އައިސް ރާއްޖެއަށް ބޭނުންވާ އެކިއެކި ފަންނުން އެކިއެކި ކަންކަމުގައި ޝާމިލުވެ އެކިއެކި އުފެއްދުންތައް އުފައްދަމުންދާތީ، އެ ބޭފުޅުންނަށް ބޭނުންވާ ކަންކަން ސަރުކާރުގެ ތަރަފުން އެ ބޭފުޅުންނަށް ފަހިކޮށްދިނުމަށް، ކުރިއަށްދާނެ މަގުފަހިކޮށްދިނުމަށް ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެގޮތުން ހުށަހެޅިފައިވާ ބިލު ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. މި ބިލުގެ ހުށަހެޅުމުގައި އެންމެ ބޮޑު މައިގަނޑު ސަބަބަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުފެއްދުންތެރިކަމުގައި ވެސް މި އުފެއްދުންތެރިކަމާއި މަސައްކަތްތެރިން އެ ކުރާ މަސައްކަތް ޕްރޮޓެކްޓް ރައްކާތެރިކޮށްދިނުމުގެ އެ ދާއިރާގެ އެންމެ ބޮޑު ކުރިއެރުން ކަމަށް ދެކޭގޮތުން ދުނިޔޭގެ ޤައުމުތަކުން އެ މަސައްކަތަށް އަގުބޮޑު ކުރާތީ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އެބަޖެހޭ އެ ކަމަށް ސަމާލުކަންދީގެން. އެހެންވީމާ، ވަކިން ހާއްސަކޮށް މިއަދު ޖަޕާން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި ޖަޕާނުން އެ ކުރާ ނޫނީ ކުރައްވާ މަސައްކަތަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ ގޮތުން ބަލާއި އަދި ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މި ދެއްވާ އަމާންކަމާއި މި ކުރައްވާ މަސައްކަތަށް ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް ބަރާބަރަކަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ފުރިހަމައަށް ހަމަ އެދޭ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުގެ މި މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި ވަކި ފަންނެއް ވަކި އުފެއްދުމެއް ނެތް. ހަމަ ދިރިއުޅުމުގެ މީހުން ކުރާ މަސައްކަތް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ބަލައިގަނެ އެ މަސައްކަތް ވެސް މީގެ ތެރެއިން ހަމަ ރިކޮގްނައިޒް އެބަޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑު އެއް މިސާލު ދަންނަވާނަން. ރާއްޖޭގައި މިގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަންތައްތައް މިގޮތް ކުރިން ޓޫރިޒަމާ ރާއްޖެއާ ވަރަށް ރަނގަޅަށް ފޯރިކޮށްދޭން، ކަސްޓަމަރުންނާ މި ކަހަލަ ކަންތައްތަކާއި ވެސް ކުރަމުންގެންދިޔަ މީހުން. އަދި ޓިކެޓްޖެހުމުގައި އޮތީ މަސައްކަތް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބޭފުޅުން އެ ކުރައްވާ މަސައްކަތް ކޮށް ބަދަލުވެރިންނަށް އެ ޕްރޮޑަކްޓް އެ ރައްކާތެރިކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުދެވިފައިވާ އެ މަސައްކަތުގެ އަގުވަޒަންކުރެވިފައި ކަންކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިފޭނީ މިއަދު ރާއްޖޭގެ މާޙައުލުން އެ ކަމަކަށް ފަސޭހަވެގެން ޑިސްޓްރިބިއުޓްވެސް. އެ ކަންކަމަށް ފަސޭހަކަން ނެތް އެހާވަރަކަށް. އެހެންވީމާ، މިއަދުގެ ސަރުކާރުން މި ބޭނުންވަނީ އަސްލަކީ އެ ކަންކަމަށް އަލުން

އިޤްތިޞާދަށް، މުޖުތަމަޢަށް ބޭނުންވާ ގޮތަށް ރައްޔިތުންގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޖުރިބާގެ ތެރެއިން މިދިޔަ ކަންތައްތައް ފެށި އަހަރުން އިއްތިޙާދަށް ގެނެސް، އެ ފަސް މި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ތާރީޚުގެ ވާން ބޭނުންވާ ބޮޑުތަނުން ދަށު، އެ މަސައްކަތްތަކަށް ހިމާޔަތްކޮށް، ރައްކާތެރިކޮށްދިނުން. އެހެންވީމާ، އެކަމަށް މި ބިލު އެ ހުރަސްއެޅުމަކީ ފާހަގަކުރުމަށް އަދި ސަރުކާރުގެ ފާހަގަކުރަން މި ބިލު ހުށަހެޅުއްވި ސަރުކާރަށް ފެށި ހަމަ ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަޅުގަނޑު އެދެން ބިލުގެ މުރާޖަޢާކުރާ ދުއިރު ވިސްނާލައިގެން ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި ފެށޭ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލު ސަލާމަތުކަންތަކާއި، މަސައްކަތްތައް ބިލުގެ ތެރޭގައި ހިމަނަން ބޭނުންވާ އިތުރު ކަމެއް އެބައޮތް ހިމަނައިގެން ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ފައިދާ ހުރި ގޮތަށް މި ބިލުގެ މަސައްކަތް ނިންމާލެވިދާނެ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ނަސީރު.

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ނަސީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޖަޒީރާވެރިކަމުގެ ބިލު، މި ބިލު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވި ކަމަށް ބަލައި މަޝްވަރާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝަރީފް އަދި އަނެއްކާ ވަނަވަރުން ޝުކުރުއަދާކުރަން. އާދެ! މިފަދަ ބިލެއް މުޤައްރިރު ގެނައުމަށް މިވަނީ ސަރުކާރުގެ ވަރަށް ވަޒަން ހިނަ މަސައްކަތެއްކަމާ ކުރައްވާފަ. މަދިރުމުގެ ބޭރުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދުނިޔޭގެ އެހެން ފަތުރުވެރިކަމުގެ އެއްގަމަށް ކުރިއަށް ދިއުމަށް އަދި ކުރިއަށް ދާން ބޭނުންވާ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރުމަށް ޖަޒީރާތަކުގެ ރާއްޖޭގެ ތަނަވަސްކަން ގާނޫނީ ގޮތުން ފަތުރުވެރިކަން އަދި ޢިމާރާތްކުރުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން ބޭނުން އިތުރު ދޫކޮށްފައިވާ ގޮތުން ދެމެހެއްޓެނިވި އަދި ފަތުރުވެރިން ގެނެސް ފަތުރުވެރިކަން ދިރުވައި، މި ބިލުގެ ބޭނުން ފުރިހަމަ ގޮތެއްގައި ހިފޭނެ ގޮތެއް އެބަ ހަދަން ޖެހޭ ފަތުރުވެރިކަމާއި ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާ ގުޅުވައިގެން އެ ދާއިރާގެ މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ތަރައްޤީ ކުރުމަށް. އެހެން މި ދާއިރާއިން މިހާރު އިންތިޒާމު ކުރެވިފައިވާ ގޮތުން ނުވަތަ ބިލަށް ދާއިރާގެ ބޭރުގެ ފަރާތްތަކަށް، އަދި ބަޔަކު ތަރައްޤީކުރާ ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން ފަތުރުވެރިކަމުގެ އިތުރު ފަރާތްތަކުން، އެ ރަށްރަށުގެ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް، އެ ބިލުގައި ވަކި ގޮތަކަށް ނުވަތަ ދާއިރާގެ ފަރާތްތަކުން މަސައްކަތް ކުރުމަށް ގަވާއިދާ ގުޅޭ ގޮތުން، އެ ބިލުގެ ބައިތައް ހިމަނާފައި ވާ ގޮތުން ދާއިރާއަށް އެ ބައިގައި ހިމެނޭ ހުރި ގޮތް އިތުރަށް ފާހަގަކުރާނަން. ސަރުކާރުން ފައިސާ ދަނީ، މި ބިލުގައި ގަވާއިދުތަކަކީ، މި ބިލުގައި މި ރަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭ، މި ބިލާ އިތުރަށް ފަތުރުވެރިކަމުގެ ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ ދާއިރާ ކުރިއަށް ބިލަށް ގެނައުމަށް ފާހަގަކުރާނަން އެ ބިލުގައި

ވިޔަފާރިވެރިކަން ރަޖިސްޓަރީވުމާ ގުޅިގެން، އެ ބޭފުޅުންގެ ވިޔަފާރި އެވަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް ހިމާޔަތްކުރެވިފަ. އަދި ހާއްސަކޮށް މި ބިލުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އުފެއްދުންތެރިކަން އެކިއެކި ދާއިރާތަކުން އަމިއްލައަށް އުފައްދާ އުފެއްދުންތެރިންގެ ބޮޑެތި ބައެއް ދުނިޔޭގެ ގައުމުތަކަށް ގެންދާއިރު މިއަދު ރާއްޖޭ ދިވެހިންގެ އަމިއްލަ އުފެއްދުންތަކެއް ވެސް ސާބިތުކުރެވިގެންދާނެ. ނަމޫނާއަކަށްވާނީ ދުނިޔޭގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އުފެއްދުންތައް އެކި ޤައުމުތަކުގައި އެކި ޖިހަތު މާކެޓުތަކުގައި ނޫނީ އެކި ޑިޖިޓަލް ޕްލެޓްފޯމުތަކުގައި ވިއްކަމުންދާއިރު، މިއީ ދިވެހިންގެ އުފެއްދުމެއްކަން ގަބޫލު ފަރާތަކަށް ތަރައްގީވެގެންދިއުން. އެހެންކަމުން، މި ބިލާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު މި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުހައްމަދު މުއިއްޒު މި ބިލަށް އަދި މި ކަންކަމަށް އަދި އިތުރަށް މިއަދުވެސް ފުރާ ދާއިރާއެއްގައި ކޮމިޓީ މަރުހަލާގައި މަޝްވަރާކުރެވި އަދި ރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިވެރިން މި ދުނިޔޭގައި ދާއިރާގައި ތިބި ވިޔަފާރިވެރިންނާ ވެސް ކޮމިޓީ މަރުހަލާގައި މަޝްވަރާކުރެވި، އެ ހުރިހާ ކަމެއް ފުރިހަމަކުރެވިގެން މި ބިލު ގާނޫނަކަށްވެގެންދާ ދުވަހަކީ އަޅުގަނޑު އެންމެ ދެކެން ބޭނުންވާ ދުވަސް. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ބަލައި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިލަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން ޒާހިރު އަބްދުލްޣަފޫރު.

މިލަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒާހިރު އަބްދުލްޣަފޫރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝާހިދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ޖިއޮގްރަފިކަލް މި ބިލަށް އަޅުގަނޑު ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވައިލަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ބިލު ހުރިހާ މަގުސަދުތަކުގެ ގޮތުގައި ހަމަ ގައުމު ވެސް ފުރަގަސްދޭން ވަރަށް މުހިއްމު އެއް ނުކުތާއެއް އަދުވެސް ދަންނަވައިލާނަން. ދިވެހިރާއްޖޭގައި އުފެއްދުންތެރިންނާއި ފަންނުވެރިންނަށް ފަރި މާބޮޑު ގުޅުވައިގެން ބަޔަކު ޖިއޮގްރަފިކަލް ރަޖިސްޓަރީކުރުމާ ގުޅޭ ނިޒާމެއް ގާއިމުކޮށް، ކަމާ ގުޅޭ މައިގަނޑު އުސޫލުތަކެއް ކަނޑައެޅުން އެއީ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މާ ތަސްވީރުކުރާ ކަމުގެ ބޭނުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލަން. މިއަދު މި ކަން މިގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ބިލުގެ ސިފައިގައި މި ބާރުގައި ވާހަކަދައްކާފައި މާދަމާ މި ގައުމަށް ދާއިރާތަކުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި ހިތި ފަންނުވެރި ޖުވާނުންގެ މަސައްކަތްތަކަށް ތިބިގެންދާނެ ކުރިއަށްގެންދާ ގޮތްގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރަމެވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންކަމުން މިއަދު ހުރިހާ ދިވެހިން މިދިޔަ ބިލެއް ވަރަށް މުހިންމު ބިލުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން. އެހެންކަމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނިސްބަތުން އެކި ވަކި ތަޖުރިބާ ފަންނުވެރިން ގެނައި ބާވަތްތަކެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަން. އެނގޭތީ، މި ބިލުން ވާހަކަދައްކާލުމުގައި، ތަޢާރަފުކުރެވިފައި މިހާރު އަދި ފަންނުވެރިންގެ ޒާތުގައި މަޝްވަރާ ހާސިލުވެގެން،

މި ކަމަށް އެދުވާ ހާލަތުތަކާއި އެއްކޮށް ފަންޑުވެރިންނާއި އަދި އެހެނިހެން ވެސް މިކަމުގެ އެކްސްޕީރިއަންސްގެ ހާލަތު ހޯދައިގެން މި ކަން ކުރަން، އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނަކަށް ބަދަލުވެގެންދާ ހިސާބުން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ޤައުމަކާއި އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޒުވާން ޖީލަށް މިގެ ފައިދާ ލިބިގެންދާނެ. ބިޒްނަސް ރަޖިސްޓްރޭޝަނާ އަޅުގަނޑު ދަރާސާކުރާ ގޮތުގައި އެއީ ފުރާޅު މުދަލެއްގެ ގޮތުގައި ބަޔާނުގޮތުގައި މި ކަން ހަމަ މިލްކުވެގެންދާނެ. އެ ފަރާތަކަށް އެ ކަން މިލްކުވެގެންދާއިރުގައި އަނބުރާ ފަރާތަކަށް އެ ބިޒްނަސް ރަޖިސްޓަރީކުރުން އެ ފައިސާއާއި މަސްރަފުތަކުގެ ގޮތުގައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ބިލުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ވަރަށް ސާފު އިޤްތިޞާދީ ފޯރުކޮށްދިނުމާއި އެކަށައަޅާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރޭޝަނާބެހޭ ބިޒްނަސް ރަޖިސްޓްރޭޝަނާއި ރަޖިސްޓްރޭޝަން ފައިލުކުރާ ބިޒްނަސް ރަޖިސްޓްރޭޝަން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިބިގެންދާނެ ބައެއް މުހިންމު ބަދަލުތަކާއި ތަރައްޤީ ބަދަހިކުރުން މިދެ ވަރަށް މުހިންމު ސަރުކާރުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހަމަ މިއާއިއެކު އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވާ އެއްޗަކީ ފަރާތްތަކާއި ފަންޑުވެރިންނަށް ފަސޭހަކަމާ އެކުގައި އިޤްތިޞާދުގެ ބިޒްނަސް ރަޖިސްޓްރޭޝަން އަސާސީތަކާއި ކަނޑައެޅުން މުހިންމުކަން މި ބިލުގައި ހިމަނާފައިވޭ. މީގެ ތެރެއިން ފާހަގަކުރެވޭ ފަސޭހަކުރުމާއި، މަދު ފަރުދުގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަނުގެ ކަންކަން ނިންމާނެ މުއްދަތެއް ބަލަހައްޓައިފައި އަދި ސަރުކާރުން ވިޔަފާރިވެރިންގެ ޚަރަދުތަކެއް ހިމެނޭ ގޮތަށް ރާވާފައިވާ ކަންކަން ލިބިގެންދާ ގޮތް އެއީ ސަރުކާރު. އެހެންވީމާ، މި ބިލަށް ތާއީދުކުރުމާއި އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަމުން، އަޅުގަނޑަށް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރިއްޔާ ދަންނަވަމުން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ސަމީރު.

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ސަމީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު ހުށަހެޅިގެން މި އޮތް ބިޒްނަސް ބިލު، އަޅުގަނޑު ހިތްއަށް މިއަދުގެ ސަރުކާރުން ދިވެހިބަހުގެ ވެރިކަމެއް އުފެއްދުމުގައި ކުރިއަށްގެންދިޔައީ މި ބިލަށް ދިވެހިބަހުން ކަމަށް ނިމިގެން. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ދުރަށް ހާބަރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެސްޓްހައުސް ތަރިކަ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެސްޓްހައުސް ރަށްރަށުގެ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ގެސްޓްހައުސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިޔަފާރިތަކާއި މިއަދު ހަމައެކަނި ބައެއްކުރާގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރައްޤީ ފެންނަންހުރީވާ. އަޅުގަނޑު މިގޮތުން ބަޖެޓްހާއިރުގައި އުޅުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ވާނު މި މަޖިލިހަށް ހުރަހަގެއްލުމެއް ހޭލި ވިއްކާ ގެތަކެއް ހޭލި މި ބާޒާރިން އެކަމަ ޖަމާކުރެވޭ ބިލުގެ، ސަޖިލެސް ހުރަހަގެ؛ އެހެންނަމަވެސް، ހިތަކަށްއޭ މިއަދު ހަމައެކަނި ވެސް ދެތަ އެއްވަސް މާލޭ މަސައްކަތެއް މި

މަޖިލީސް ކޮމިޓީގައި، އަޅުގަނޑު ވެސް އެ ކޮމިޓީއަށް ނިސްބަތްވާ ކޮމިޓީއެއްގައި ޚިދުމަތް ނުކުރަން. އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވާ، އަޅުގަނޑު ގޮސް ބައްދަލުކުރިން މި މަސައްކަތްތަކުގައި ރާއްޖޭގައި ތިބި މަދު މީހުންގެ ތެރެއިން އެއް ބޭފުޅާ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު އެ މަސައްކަތްތަކީ މިއަދުގެ އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރަމުންދާ ޗެރިޓަބަލް މަސައްކަތަކަށް ވެސް ނުހަނު ބޮޑު އާލާތަކީ ލިބޭ، ރާއްޖެ ނުހަނު ބޮޑަށް އިސްތިހާރުކުރުވިގެންދާނެ މަސައްކަތަކަށްވުރެ ވީނަމަވެސް ހިތާމަޔަކީ މިއަދު ވެސް އެ ބިލުގެ މަސައްކަތް އެއްވަރަކަށް ވެސް ކުރިއަށް ނުދާތީ. އެނގިލާ ފާސްޓްރެކްއިން އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބޭނުންވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމިއްލަ ޖީބުޖަމާކުރަމާ. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އަމިއްލަ ޚަރަދުން. އަޅުގަނޑު އުފާކުރަން، އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަޖެހޭ ޝަރީފް މުއިއްޒު މި ދާއިރާގެ ހަރުދަނާ ޒުވާނުން ދިވެހިންނަށް ހިތާއި ދިވެހިންގެ ކަންކަން އިސްލާހުކޮށްފައި އަދި އެ ބޭފުޅުން އެއްގޮތް ބޮޑު ސިޔާސަތުގެ ވެސް ވީ ދިވެހި ޤައުމު ދިވެހިން ހުރިހާ ނުހުރެގެން ކުރުމަށްޓަކާ އަޅުގަނޑު ޝަރީފް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު މި ޒުވާނުން މުޅިން އެހެން މަންޒަރެއް. ދިއްލުމަށް ހިސްނާ އަޅުކޮށް ބޭނި. މިއަދު ހިސާނާ ހިމާޔަތް ބެހެއްޓުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑުވެރިޔާ އެއްވެސް ހެދުމެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އަތްޕުޅު ދުވަހަކާ ޖެހިގެންދާނެ. އަޅުގަނޑުމެން އަބަދު ވެސް އެދުނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިޔަފާރިގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އަތްޕުޅު ހުރިހާ ބައިވެރިން ވެސް އެކުގައި މަސައްކަތްކުރިޔަކަށް. ހިތާމަޔަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރަހައްދުގައި ވެސް މި ކަންކަމުގައި އެކަށީގެންވާ މަސައްކަތްކޮށް މިއަދުގެ ސަރުކާރުން ކުރަމުން ނުދާތީވެ.

އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރައްޤީ އެކަށީގެންވާ ފަރާތަކުން އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އާފްރިކާގެ ކޮބައިވެސް ދީނަށް ބަލައިލާ ކަމަށް ވެސް މަސައްކަތްތައް ކުރަމުންދިޔަ ޖަމާޢަތް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ވަރަށް މަސައްކަތްތެރި، ވަރަށް ހިކުމަތްތެރި، ވަރަށް ކުޑަކުދިން ބަލައިގެން އުޅުމުންދިޔަ ޒަމާނުއް ސިޔާސަތުން. އަޅުގަނޑުމެން ދަތުރުފަތުރުކުރަން ބޭނުންކުރާ ޓޫރިސްޓް ފަރާތް ވެސް، އެ ޓޫރިސްޓް ފަރާތް ބޭރުގެ މަސައްކަތްތަކާ ބާރުވެރިކޮށްދޭ ދިރިއުޅުމުގެ އެއްވެސް ތަނަކުން ސިޔާސަތުން، މަޖުބޫރުކަމުން ހިއްވަރު ބާރުވެރިކުރެވޭ ނޫން. އެކަމަކު އެ ޓޫރިސް އެ ބާރުވެރިކަން ހިއްސާކޮށް، އެ ބާރުވެރި ޓޫރިސްޓް ބަނދަރުތަކުން އެ ދާއިރާ ބާރުވެރިކަމުގެ ހިސާބުގައި ޤާނޫނުގެ ސަރަހައްދުތަކުން. އަޅުގަނޑު އުފާކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ކާބަފައިން އަޅުގަނޑުމެން މި ޒަމާނު މީސްކަލުން ގެންނަވާ ސަރަޙައްދުތަކުން ބަލައިގެން. އަޅުގަނޑު އުފެދުނުކަމަށް މި ބިލުގެ ކޮމިޓީ މަޖިލީހުގައި މަސައްކަތްކުރާ ޒުވާނުން ވިސްނައި، މި ބިލުގެ ނަން ވީސް ދިވެހިބަހަށް ބަދަލުވެފައިވާ، މި ބިލުގައި ހުރި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޖާގާ ނުވެގެން ބަލައިލާ ކަނޑައަޅާ ހިފާ ކަނޑަކަށް ވީ ކާކު އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ. އެ ކަނޑަކާ ދޭތެރޭ ޒުވާނުން ވިސްނައި، އެގޮ މަސައްކަތް ރިޔާސަތުއްކައި މި ބިލު އިސްތިޙްދާމުކުރެވިގެންދާނެ ކަމަށް. ގައުސާކާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ މި އިޤްތިސާދީ ސަރަހައްދު އެ ރައްޔިތުންގެ ހުރިހާ ޤައުމުތަކުގެ އެބަޖެހޭ ޚަރަދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް ކުރުގައި ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މިފަދަ ހިތްޕުޅު ބަލައިލާ ބިލުގެ ދެކެވިގެން ވިސްނުން ގެންނަ އެއްވެސް އަސާސީ މުހިއްމު ވާހަކަތައް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަމުން.

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވިލިމާލެ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ.

ވިލިމާލެ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މިއަދު އަޅުގަނޑު ހަމަ ވާހަކަ ދައްކަމުން ދާނީ އަޅުގަނޑުމެންނާ ދިމާވި ހިތާމަވެރި ހާދިސާގެ ކަންތައްތައް ފާހަގަކޮށް އެ ޖުލައިމަހު އަޅުގަނޑުގެ ހަމްދަރުދީ ފާޅުކުރަން. އާދެ! މިއަދު ފެށޭ މި ހުޅަނގުފަރާތު ބިލަދު ފަންސްފިރިންނާ ގުޅުންހުރި ބިލިކަންކާރީ ހާމަވާ ނިޔާވެގެން ދ ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުގެ ދި ފަންސްފިރިއާއެގެ ޚުދުވެސް ދަރިކަލުން ކަމަކަށްވީ އެ ވާހަކަ ހިތާމަހާއިލު ފާހަގަކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު މި ހުޅަނގުފަރާތު ބޭނުމާރީގެ ބިލު ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުޅަނގުއޮފީހުގެ މަޤާމުގައި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބަދުވެސް ޖާހިލު ވަރަށް އިޖުތިމާޢީކޮށް ޝުކުރުދަންނަވަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭނުމާރީގެ ބިލު މިއަދު މި ހުޅަނގުގެން ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރަމުންދާއިރު އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަޖެހޭ މިއީ ވަރަށް މުހިއްމު ވަޒީފާ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެތައް ޖަމާޢަތްތަކެއް ވިޔަފާރިކުރަމުންދިޔަ ކަންފުނިތަކެއް ބަދަލުތަކުގެ ހާލަތުގައި މިއަދު ކަންތައްތަށް ސަބަބަކާ ހުރި ފަހިވަނީކަން ބޭނުމާރީގެ ބިލާއި ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުރަހެޅުމާއި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާގޮތުން ފެއްޓުމަކީ ދިވެހި ސަރުކާރުން ވިޔަފާރިތަކާ ތަޢާރުފުވައި ހުއްޓަ ސަރުކާރުގެ އެއްވެސް ސަޤާފަތެއް އެއްކޮށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކަންމަތީގެ ބައިތަކު ކަންމަތީގެ ސަބަބަކާ ހުރި، ކަންތައްތަކާ ހުރި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނަ ދުވަސްވީ ވިޔަފާރިތަކެއް ހިފާމަޖެހިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދޭ. ބޭނުމާރީގެ ގޮތުގައި އެބައި އަހަރެއްވަންދެން މަސައްކަތްކުރި ކަންފުނިތަކުގެ ބޭނުމާރީގެ ފެއްޓާ މުޖިތަމަޢުން ފެންނަހަމަ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ޙަޤީޤަތެއް. މިހާރުގެ ސަބަބުތަކެއް އެބަ ހުރި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސަބަބުތަކަކީ އަޅުގަނޑުމެންނާ ދިމާވެފައި އޮތް އިޤްތިޞާދީ ދަތިތަކުގެ ކަންތައްތައް. އިޤްތިޞާދީ ދަތިތައް ދިމާވީ ކުރިން ކުރެވުނު އެއީ މިއަދު ފެށޭ އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާކުރެވޭ ވިޔަފާރިތަކުގެ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު މި ހުށަހެޅި ބިލުގައި ވަރަށް މުހިންމު ކަންތައްތަކެއް އެބަ ހުރި. 52 މާއްދާ ހިމެނޭ މި ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ދިވެހި ވިޔަފާރި އުފެއްދުންތެރިކަން މުހިންމު ބަދަލުތަކެއް އަންނާނެ ކަމަށް ގަބޫލުކުރަމޭ. ކަންމަ ވިޔަފާރިއެއްގައި ފެށޭ އެ ވިޔަފާރިއެއްގެ ބޭނުމާރީ އޮންނާނެ. މިސާލަކަށް ރައްޖެއަށް ފައިސާއިން ވިސްނާ ކަމަށް ފެނޭ، މުނިފޫހިފިލުވުމާ މި ކަހަލަ ކަންތައްތައް މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް. އެ ކަންތައްތަކާ އެކުގައި ވިޔަފާރި ވަރަށް ބޮޑަށް ޚިދުމަތްދެވިގެން ވެސް މާ ކަންތައްތަކެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ކަހަލަ ކަންތައްތަކާއި ހަރަކާތްތެރިވުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އުއްމީދަކީ މި ބިލު ކޮމިޓީގައި

މަސައްކަތްކުރަމުންދާއިރު މިކަމާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކުން ހާޒިރުކުރައްވައިގެން އަދި އިތުރަށް ވެސް މި ބިލު ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކަށް ވާނަމަ ފުރިހަމަކުރުން. މިހާރު ޕްރޮޓެކްޝަންގެ ކަންތައްތަކުގައި ދިމާވާ ދަތިތަކާ ބަހުސްކުރެވުނުއިރު ބަޔާންކުރެވިގެންދާނޭ ހުރިހާ ކަމަކަށް ވެސް ބަހުސް ލިބޭނެ ގޮތަކަށް އަމަލުކުރުމަށް. އެހެންކަމުން، މި ބިލު ގާނޫނަކަށްވެ މި ބިލުގެ ޒާތީ ޙިފާޒަތުކަން ތަރައްޤީގެ ބަދަލުތަކުން ލިބިގެންދިއުމާ ގުޅިގެން ކުރާ ވަރަށް ބޮޑު އުއްމީދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަހްބާސް.

ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަހްބާސް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ޕްރޮޓެކްޝަން ބިލު ހުށަހެޅުއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އާދެ! މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޖާބިރު ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު ޝުކުރުއަދާކުރަން. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މިފަދަ މުހިންމު ބިލެއް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ ވެސް ސަރުކާރަށް ވެސް ހަމަ ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ޕާސަނަލް ޑޭޓާ ޕްރޮޓެކްޝަނާއި ޖަވާބުދާރީ އަދި އެންމެ ބޮޑަށް ރައްޔިތުންގެ ކަރާމާތް މަސައްކަތްތަކުގައި ދެމެހެއްޓުން ގޮތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް ޤާނޫނެއް އޮތުން އަދި ގާރަންޓީކުރުމަށް ބާރުއެޅިގެން މި ކަން ވަކި ގޮތަކަށް ދެމެހެއްޓުން ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، ސޮފްޓްވެއަރ ޖަމާކުރުމުގެ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި ވަރަށް މުހިންމު ބިލެއް ހުށަހެޅިފައި ހަމަ ގާނޫނުތަކުން ދާއިރާގައި އެ ގާނޫނުތަކުގެ އަމަލުކުރުމުގެ ތަންފީޛުކުރެވޭތޯ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ޕާސަނަލް ޑޭޓާ ޕްރޮޓެކްޝަން ހިމާޔަތްކުރުމާ ވާހަކަދައްކާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒާތީ ކަން ޕާސަނަލް ޑޭޓާއަކީ ކޮބައިތޯ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާސަނަލް ޑޭޓާ ހިމެނޭ ކަމެއް ތިލަފަތަކަށް މަސައްކަތްކުރަނީ. ޕާސަނަލް ޑޭޓާ އެއީ ކަނޑައެޅޭ ފަދަ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒާތީ ކަންކަމާއި މަޢުލޫމާތު އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިއްރު ކަންތައްތައް، ވާނީ ހިމެނިފައި. ފޯނު ނަންބަރު، ކާޑުގެ މަޢުލޫމާތު ފަދަ ބައެއް ކަންކަމާއި ކުރިއަށް ގެންދާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި ސޯޝަލް މީޑިއާ ބޭނުންކުރުމާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ވެސް މި ގޮތުގައި ހިމެނޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕްރައިވެސީއަކީ ޕާސަނަލް ޑޭޓާއަކީ؟ އެ އެއްޗަކީ އަޅުގަނޑުމެން ދަނީ ބަޔަކަށް ދޫކުރަމުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕާސަނަލް ޑޭޓާ ފޯނުން ބޭނުންކުރާ އެ ބަޔަކީ ޕާސަނަލް ޑޭޓާ ބޭނުންކުރާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވިދާޅުވި އަޅުގަނޑުމެން ކުންފުނިތަކުން ކަސްޓަމަރުން މި ޕްރޮޓެކްޝަން ހަމައެކަނި ގާނޫނީ ބާރު ބޭނުންކުރާ މީހުން ބޭނުންކުރާ ކަމަށް. އެބަ ދޭ ޕާސަނަލް ޑޭޓާ ބޭނުންކުރާ ބަޔަކު ނެތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ފެއްޓުމެއް ބޭނުންކުރެވޭ. ދުރުގައި އޮތް ތޮށިގަނޑެއް ބޭނުންކުރެވޭ. އިރުގެ އަލިކަމުގެ މިތާކުން ބޭނުންކުރެވޭ އެހެން ޤައުމަކަށް. އެކްސްޕޯޓެއް ނުކުރެވޭ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެކްސްޕޯޓުކުރާނެ އެއްޗެއް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެން މި އިޤްތިޞާދީ ޙަޤީޤަތުގައި މިޔަދު ބިލަކަށް ވާހަކަދައްކާއިރު އަޅުގަނޑު އަބަދުވެސް ދަންނަވަން އަޅުގަނޑުމެންގެ އުފެއްދުންތެރިކަން އިތުރުކުރަން ކޮން މަސައްކަތެއް މިދިޔަ ސަރުކާރުތަކުން ކުރީ. އެހެރަ ބިޔަ ބޮޑެތި ދިރަ ބޮޑަ ހޮޓަލު، ވިހި ރިސޯޓް ހޮޓަލުގެ ބޮޑެތި ފަޅުރަށްރަށް ހިއްލުނު އެތުގާ ކުޅިވަރުގެ ދަނޑުވެރިކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ގައުމުގައި ތޮރަކާ، މިރުސް، މުރަނގަ، ފަސް މިއަދު އިމްޕޯޓުކުރަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ތިން ފޮނިކަތިގެ ވާހަކަދައްކާއިރު 15 އަހަރު. އެ ތޮށް ފޮނިކަތިއަށް ވެރިދުވަސްވަރުން ނޫން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަން އޮތީ މިގޮތަށް ކަންތައްތަކާ ދިމާކުރަނީ. މި އިޤްތިޞާދީ ޙަޤީޤަތުން ވިސްނާލަން ކޮށްކޮށް ބޭނުންވަނީ ކޮންމެ ހިސާބަކުން ތިމާ މިހާރު ބޭނުންވާ ސަރުކާރުގެ މިކަން. ރައީސް ސަރުކާރުގެ ބިޔަ ބަޖެޓް އެއްވެސް ވަރަކަށް. އެހެންވީމާ، ފަތުރުވެރިން އަޅުގަނޑުމެން އުފެއްދުމުގެ ދާއިރާގައި ސަރުކާރުން ފުރުޞަތު ނެތް ވާނެ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުޞަތު ދޭން މި ދަނޑު ހުރިހާ މާލީގައި ހުރިހާ، މާލީގެ ވިޔަފާރި ކޮންމެ ބޭނުމަކަށް ބޭނުންވާ ހުރިހާ ކަމެއް. އެކު މާލީ ވިޔަފާރިގެ ހުރިހާ ބޭސް ހުރިހާ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންކުރަނީ ސަރުކާރު އަދި ދޫކުރާ ހުރިހާ ކަމެއް. ޗައިނާ ސަރުކާރު. ކޮން ވިޔަފާރި ކޮންމެ ކަމެއް ސަރުކާރުގެ ހަރުދަނާ ދައުރު ދަނީ. ކުރިން ވިޔަފާރިކުރާ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ވިސްނާލުމަށް ދެން ފުރުޞަތު ދިނުމަށް. އެއީ ބޭނުންވާ ދިމާވާނެ. އެކިވެރިން ބިޔަ ކޮށްކޮށް ދާއިރާއަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖިނާއީ ކަންތަކަށް ބޭނުންވާ ކޮންމެ ވަޒީފާއެއް ޖޭގެ ކަންތައް ދަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކުރިން ވިޔަފާރި ބޭނުންވާ ކުރީގެ ސަރުކާރަށް. ދެން ވިޔަފާރިއާއި ޚާއްޞަކޮށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިގޮތަށް ބިލަކަށް ބަދަލުކުރެވިފައިވާ ވިސްނާލާފައި ކަންކަމަށް މި ހުރީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އުފެއްދުންތެރިކަން އިތުރުކުރަން، ޚާއްޞަ ވިޔަފާރިކުރާ ތަންތަނުގެ އުފެއްދުން ހުރިހާ ސަރުކާރުން ކުރަނީ މަސައްކަތްތަކެއް. ހަމަ ބ.އަތޮޅު ތަފާތު މިހާރު އެކަށީ ލިބިފައިވަނީ. އެކަމަކު އެ އެއްބަސް އެ ބޭރުގެ ހިސާބަކުން މަސައްކަތްތައް ގެންދާ ނޫން. ކާމިޔާބު ޑޮލަރު އޮތީ އަޅުގަނޑުމެން އުފެއްދުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޚާއްޞައިން ބޭރުން އެކުދިން ކުރަމުން ދަނޑުވެރިކަން އެކަމަށް. ބ.އަތޮޅު ތަފާތުގައި ހަމަ އެއްބަސްވެ މި ޚާއްޞަކަން އެކަށީގެންވާގޮތަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގެސްޓް ސަބްސިޑީއަށް ސަބްސިޑީ ދިނުމަށް އުފެއްދުން ކާމިޔާބު ދެމެހެއްޓެން ޖަމާކުރައި ނިމިއްޖެ. އިންޑަސްޓްރިއަލައިޒޭޝަން ތަރައްޤީވެގެންވާ ގައުމުތަކުގެ ސަބްސިޑީ ޚާއްޞަކަން ސަބްސިޑީގެ 95% ދެނީ އެ ވިޔަފާރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބޮޑު ވިޔަފާރި، ދަރުމަ ވިޔަފާރި މިއަދަކީ. މި ކަންތައް އެއްކަލަ ވެސް، ޗައިނާގެ ވިޔަފާރި ކާމިޔާބު ޖަމާކުރައި ގެންނަނީ ތަރައްޤީވެގެންވާ އިންޑަސްޓްރިއަލައިޒް. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަން ކަންތައްތައް. އަޅުގަނޑުމެން ޤައުމުން

ހިސާބެއް ވެސް ހޯދިދެވެސް ޖަހާލައި އެކްސްޕްލޮއިޓްކުރުވާން ގޮތެއް ނެތް. އެކްސްޕްލޮއިޓްކުރުވާން ގޮތެއް ނެތި ކޮން ބޮޑެތި މާލީކަރުދާސް ހިމާޔަތްކުރާނެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ބޭނުންވަނީ އެކްސްޕްލޮއިޓްކުރުވުން ގޮތްގޮތުގެ ބޮޑެތި މާލީކަރުދާސް މި ގާނޫނު ގާނޫނަކަށްވުން އަންނައިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިގޮތަށް ބޭނުން ކުރާގޮތްތަކަށް ހިޔާލު ހިއްސާކޮށްލަން. ރީޖަނަލް ކޮންޓެކްސްޓުގައި ހިއްސާކޮށްލަން. ވަރަށް ފަރުވާތެރިވާން އެއްގޮތަކަށް ވެސް އެއް ކަހަލަ ރައްކާތެރިކަމެއް ނޯވެ. މުޅި ޤައުމުގެ ވެސް ފައިދާގައި ފުލުހުންގެ ހިއްސާ ލިބޭނެ ނިޒާމެއް ހުރި ތަނެއް ބިނާކުރުމަށް ހުރަސް ނާޅައި. އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޅި އިޤްތިޞާދު ނިޒާމު ޒަމާނީކޮށް ހަދައިގެން ބަދަލުކުރުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދު އެބަޖެހޭ ވަސީލަތްތައް ވެސް ހަމަ މުޅި ގައުމުގައި ހުރިހާ ކޮނެއްގައި އެއްގޮތަކަށް ބޭނުންކުރެވޭ ބޭރުގެ ފައިސާ ހަމަ ގައުމުގެ ތެރެއަށް ވަދެގެން ނުދާނެ. އެބަޖެހޭ ވަރަށް ބޮޑަށް ޤައުމުގެ އިޤްތިޞާދު ފުޅާކުރުމަށް ވިސްނާ މަސައްކަތްކުރަން. ކުރިއަށް އޮތް ތަރައްޤީގެ ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި މި ބާވަތުގެ ހިއްސާ ބޭރުން ނިކުމެގެން ބަޖެޓުގެ ހިއްސާ އިތުރުވާނެ. ބޭރުގެ ފަރާތްތަކުން ހަރަދުކުރާ ފައިސާ ވެސް ބޭނުން ކުރުމަށް ހުއްދަ ދެވިދާނެ. ހަމަ އެކަށީގެންވާ ކޮމިޓީ ހިމާޔަތް ކުރުމަށް އޭގެ ރައްކާތެރިކަން ދޭން ޖެހޭ. ލިބޭ ފައިސާ ބޭރަށް ނުހިނގާ ހިފެހެއްޓޭނެ ގޮތަށް ކަނޑައަޅަން އެބަޖެހޭ. ވަރަށް ގިނަ ދިގު ޕްރޮސެސް ފުރިހަމަ ކުރުމަށް މި ދެންނެވި ކަމެއް ހިއްސާކުރަން.

ސަރުކާރު ވެސް މިހާރު ދަނީ ގެނބުމާއި ދެކޮޅަށް ނިކުމެ ކުރިއަށް ގެންދާ ބަލާއިރު އެ ބައި ހިމެނިގެން ދާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ އަދި އެހެން ބަޔަކު ވެސް ހިމެނޭނެ ގޮތަށް. މިކަން ނުކުރެވުނީ ސަބަބަކީ އަޅުގަނޑުމެން އެ ފުރުސަތު ދީފައި ނުވާތީއެވެ. ޕްރައިވެޓް ސެކްޓަރުގެ ސިޔާސަތު ބައްޓަންކޮށް އެކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ފޮނުވާލެވޭ އިސްލާހަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ބަލަހައްޓަން ޖެހޭ. އެއީ ގާނޫނު ހަދައިގެން ވާން ޖެހޭ ކަމެކެވެ. މި ފަރާތުން ކަމެއް ހަމަޖެހިގެން ގެނެސް ވާނީ އެއްކަލަ ޕާޓީތަކެއް ބަލަހައްޓައިގެން މި ގާނޫނު ފަސޭހަވުމަށް.

ކުރީގެ ހިސާބުން ޕާޓީތަކުގެ ބޮޑެތި ސަރުކާރުތަކެއް ނުވަތަ މީހުން ބޮޑަށް ޚިދުމަތް ދޭން ޖެހޭ. ކޮން ސަރުކާރެއްގައި ވެސް ބޭނުން ނުކުރި ކަމެއްކަމަށް ވެސް ބާރުލަން ކަމަށް ނުވާތީ، މި ހާލަތުގައި ހަމަ އެއް ސަރުކާރަށް ވާނެ ގޮތަކަށް ނުކުރާނެ ގޮތަށް ބާރުއަޅަން ބޭނުންވަނީ ދެކޮޅު ނުހެދުމަށް.

އަޅުގަނޑުމެން މި ކަމަށް ހަމަ ބަލާލާއިރު ފެނިގެން ދިޔައީ އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރަށް ބަލާކަށް ފަސޭހަނޫން. އެހެން އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން ދިޔައީ ޕާޓީތަކެއް ނިޒާމަކީ ބޭރުން ޝާމިލުވާ ކުރީގެ ސިޔާސަތު ބާރުގަދަ ނިޒާމް ހިނގާދާނެ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދާ ސިޔާސަތުތައް ބަލަހައްޓަން ޖެހޭ ބަދަލުތަކުގެ ސަބަބުން ވަރަށް ގިނަ ފަރާތްތަކަށް ބުރަވެގެން ދާން ޖެހޭ.

މީހުންނަށް އެ މީހުންގެ ޒަމާނުވެރި، ހުނަރުވެރިކަން ދައްކާލެވޭ ރަނގަޅު މާހައުލެއް ގާއިމުކުރުމުގެ ރާސްތާގައި އަޅުގަނޑުމެން މީގެ ބޭނުން ހަރަކާތްތަކުގައި އަސަރު ހިފާނީ. ބަޔަކު ގާނޫނު އެބަ އޮތޭ. މި އޮތީ ގާނޫނުއަސާސީގައި މަދަރުސާތަކުން ހުރި ގާނޫނުތަކަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މީގެ 90% ގާނޫނަށް ބަދަލުނުކުރޭ. ތަންފީޛުނުކުރޭ. މިއަދު އިޖުރާއަތުތަކުގެން، މިއަދު ބަދަލުކުރެވޭނެ ނުކުތާއެއް ޖާގަފައިވާނެ ނޫން މި ޒަމާނުގައި ކަންތައްތައް ހަމަ ޖަހައިނަކަން އެހީވާކަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކުރުވެއްޖެއިރު ވިޔަސް ސަރުކާރު ހުރިހާ ބިރުވެސް. ބިޔަވާއެއްޓައި ފޮނުވި ހުރިހާ ބިރުވެސް. ސަރުކާރު ބިރުވެސް. ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ސިނގިޓާލް ބޭނުން ފާސްކޮށްލިއިރު އޭރު ފުރުސަތު ކަންކަންމަތިކުރި ގޮތުގެ ދޮވާތަން ފުން. ޓުރިޒަމް ސެކްޓަރ ފުން. މިހާރު އަހަރު ފަހުން، ކަހަރު ފަހުން، ފުރުސަތު ހަމަ ކުރިއަށް ނުގެންދާ ނަފުސު ހުރީމަގެ ބަނޑުއެއްސަބަބު ނިޔާމާ ހާމަކުރާ ބޭރުސަބަބު ނޫނު ބަދަލުވެ ފަހުން ފަހުސަބަބު ބަނޑުއެވަރު އޮނބުނަ އެ ބަރަށް. ފުރުސަތު ހެދުނު ކަމުގެ ދަރަޖަ ބޮޑު ދެން ފެއްދެން ހެދުމުގެ އިޤްތިޞާދީ ރަނގަޅު، މި މާލިގައި. ގެއްލިލާއި ކަންކަންމަތިކުރާ ހިންގުން ބޮޑުމިނުގެ ގާނޫނު ބަދަލުކުރަން ޖާގަ ފުރުސަތު ބޮޑުކަމުގެ މަސައްކަތް ކުރަނީ. ކަންކަންމަތިކުރާ ސިޔާސަތުގެ ފުރުސަތުތަކުގެ ކަންކަންމަތިކުރާ ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް ކުރަނީ. ސަރުކާރު ހުރި ކަންކަޅުދޯނިތަކުގެ ހިނގުން ބަދަލުކުރަނީ. ސަރުކާރުގެ ބިނާކުރުމުގެ ކަންކަންމަތިކުރާ ސަރުކާރުގެ ކަންކަންމަތިކުރާ ސަރުކާރުގެ ބިނާކޮށް ކަންކަންމަތިކުރާ ސަރުކާރުގެ ހަމަ ކަންކަން.

މި ޤައުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކާބަފައިން އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަވާލުކޮށް ގެނައި އާދަކާދައާއި ސަގާފަތާއި އެ ތިލަޅި ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭ ކަށަވަރެވެ. އެ ބޮޑުވުން އެ ދުވަހު ކުރި މަސައްކަތްތަކުންނެވެ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާވާލައްވާ އިޖުތިމާޢީ ރައީސް، ކާރި ފެސް މި އިތުބާރުކުރަންޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މުޅިޖެހިފެސް ޖަހާފައި ކާރި ބަސްތާއައް އެކަށައިގެންވާގޮތަށް މަޖިލީހުގެ ރާއްޖެތެރެ އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. ރައްޔިތުންގެ ހުރި ހުރިހާ ފަރުދުންގެ ހިއްސާވުމުގެ ފަރުދީ ޙައްޤުތަކާއި ހުރި ހުރިހާ ދެމެހެއް ގޮސްފައި ހުރިހާ ފަރުދުންތަކާއިގައި ޖާގަ އެ ކަން އެ ހުރި ނިމިގެން އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. މިއަދު ކާއްޖެއް، ގަބޫލުއް، ކިޔާކާއްވަރު ފެސް ނުލިބޭ އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. އެންމެ ކުޑަވެގެން މިއަދު ރިސާޗުއްގައި ތަރުއްގައި ފަންމިލަސް މި ޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން އިމްތިޙާނަށް ދިޔަ ފަރުމިލަސް ގޮތުން ވަރުގަދަ ކަމެއް ޖެހޭ. ދިވެހި ފަރު އިމްތިޙާނަށް ޖެހޭ. މި ރިސާޗަރު ދިރާސާ ކަމަށްކަން އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. މި ކަންކަން މީހުން ނުވާނެ ޒުވާން ބަޔަކު ބާކީވި. އެންމެ ކުޑަވެގެން ޤައުމު ހުރިހަ ރައްޔިތު ފެސް އަތަ ގެންދާ، ވެއްޓެނީ ވެސް އަތަ ގެންދާ ވަގަން ބާޖަކާ އަޅައިގެން. އެއީ ގާނޫނު ނުލިބޭގޮތް ނޫން. ގަވާއިދު ނުލިބޭގޮތް ނޫން. އެ ގާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ މީހުން އެ ކަމަށް އިހުމާލުވަނީ އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ހުރި ކަންތައްތަކާ ދޭތެރޭގައި ވިސްނާލަން ޖެހޭ. އަދިވެސް އެއްފަހަރު ދަންނަވައިލަން މި ބިލްއާދެމުން ބިލަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. މިދަރަ ބިލެއް މި އިޖުތިމާޢީ މަޖިލިސް ހުރިހާ ކުލަވެގެން ބައިވެރިވެގެން ދިއުން އައީ ބައްޕާވެސް މި ކަން ކުރައްވާ ބޮޑުވެރިންނަށް ހިތްވަރު ދެއްވައި ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދޭން ކަމުގެ ވާތަވެރިކަން ވޭނަށް ސޯފާލުރަހު ވަރުގަދަ ފެންވަރުގެ އިންސާފެއް ރައްޔިތުންނަށް ލިބުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ދުވަސް ފެނުނީ ބަލާބަލާ ވެސްނި. ޝުކުރިއްޔާ.
އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޖުތިމާޢީ މެންބަރު. ހިނަވަރު ދާއިރާގެ އިޖުތިމާޢީ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ.

ހިނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. މި ބިލަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އިޖުތިމާޢީ ރައީސް؛ ވަރަކައިވެސްޓަ ބޮޑު ބިލެއް، ގާނޫނެއް އޮތުމަށް ދެއްކުމަކީ މިހެން ހުންނާނެ ބޮޑު ގާނޫނެއް އަސާސީ ހުރަހެއް ނޫން. އެއީ އެކަމާ ބެހޭ ކޮމިޓީ އަޅުގަނޑުމެން ސިފަވާ ދެމުނުއްވާލި އިރާދަ ކުރެއްވިއްޔާ. އެއީ ފިޔަވަޅު އަޅާ ކުރި ހިމާޔަތްދެމުން ކެކައި ފުރިހަމަ ގާނޫނުގެ ހަރުދަނާ. އެ ގާނޫނުން ހިމާޔަތްދޭގޮތް އެއްވެސް އެއްބަސް ނުވި. އެއީ ކޮންފަރަންސްގެ ބޮޑު ގާނޫނު. އެ ގާނޫނުގައި އެ ހުރި ހިންގަވާގެ ބެލެނީ ބޭރުވެލާ ހުރިހާ އެއްބަސް ހިމާޔަތްދެވޭ ގޮތަށް. އަދި އާގެ އިމްތިޔާޒު ދެކެވޭ ދެކުމަކުންގެ ބައިގައި، އުވައިލުން، ދުވައްވުމަކުން، އެކުލެވުމަށް އެއްބަސް ހިމާޔަތްދެވޭ ގޮތް ވެސް ގާނޫނުގެ އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. އެހެން އެ

ގާނޫނު އޮއްވާ ބިޒްނަސްމަތީގެ ކިޔާފައި އަސްލާ ގާނޫނުގެ ނުކުތާގާ ކޮޕީރައިޓްސްއާ ބާރު ގާނޫނުން ވެސް އެބަ ދުނިޔެއަށް، ވިޔަފާރިކުރުމާ ބާރު ގާނޫނު ވެސް އެބަ ދުނިޔެއަށް، ގުޅޭ ދުނިޔޭގެ ވިޔަފާރިތަކާ ބާރު ގާނޫނަށް ވެސް މި ގާނޫނު އެބަ ދުނިޔެއަށް އިޖާބަދެވޭ ރައީސް. އަމެރިކާގެ އެ ގާނޫނުތަކި އުސޫލުތައް ވަރަށް އެ އުސޫލަކީ އިސްލާމީ ބަދަލުވެ އަމެރިކާގެ ހުރިހާ ޖެހޭނީ. އަންނަނީ ވެސް ގާނޫނު ހަމަޖެހި ދުސްތޫރީ މުޖުތަމަޢަކީ ދުސްތޫރީ މި ހުރިހާ ގާނޫނު ފުރުޞަތުދޭ ރައްޔިތުންނާ ދުނިޔެ އެކުގައި ޖަވާބު ވެސް ދުނިޔެ އެބަޖެހޭ އިޖާބަދެވޭ ރައީސް، ހުރަސް. ފުރުޞަތު އެބަޖެހޭ މި ގާނޫނުތަކަށް ތަޢާރުފުކުރަން. އަދި ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުން އެބަޖެހޭ މި ގާނޫނުގައި މި ހުރި އެއްބަސް ރައްޔިތުންނަށް ކިޔައިދޭން. އެއްވެސް ރައްޔިތަކު އެކަށީގެން އެއްވެސް އެއްޗެއް އެއީ ބިންގަނޑުމާރާ ކަމުގައި ވިޔަސް އަދި އެ މީހާގެ ދަރިފުޅު ކަމުގައި ވިޔަސް މުޅި ދުނިޔޭގެ އެއްވެސް ޖަވާބު ނެތް އިޖާބަދެވޭ ރައީސް، މި ޤައުމުގައި. އެ ހުރިހާ ގާނޫނުއް ޙިމާޔަތްކުރުމަށް ގާނޫނުތަކުގެ ތަޢާރުފުގައި އެ ހުރި ސާފުކޮށް ފެންނަ އިޖާބަދެވޭ ރައީސް. އެއްބަސްވުމާ، ގާނޫނު މަޑުޖެހިފައި ގާނޫނުތަކުގައި ތަޢާރުފު ކޮށްލެވުނީމަ ނުވާނެ ދުނިޔެ ތަފާސްހިސާބު ހުއްޓުވާ. ބިޒިނަސް ދެން ފުރުޞަތު އިޖާބަދެވޭ ރައީސް. މި ޤާނޫނީ ބަދަލުކަމެއް ބިޝާރާތް އެއަށް ޖަވާބެއް ނުދިނުމުން. ބަޔަކު ޙައްޤުވެރިޔާގެ ރަނގަޅުގެ ކުރިއަށް ގެންގޮސް އެއް އެއް ކަމަކީ ފަޅުވެރިޔާ ހިމާޔަތްކުރުމަށް ހުރިހާ ގާނޫނު ހުއްޓާލުމަށް. ފަރާތްތަކެއް ޒިންމާ ހުރިހާ ޢަމަލީ ފިޔަވަޅު އެ ހިމެނީ ހަމައެކަނި ގާނޫނުގެ ޙިމާޔަތް ހިފައިގެން ތަޢާރުފްކުރި ހުރިހާ އިޖާބަދެވޭ ރައީސް. އެއްބަސްވުމާ، ގާނޫނުގެ ދަރިފުޅު ނަގާ ހުރިހާ އިޖާބަދެވޭ ރައީސް. މިއަދު ފުރުޞަތު ހަމަޖެހޭނެ ގޮތެއް ދިނުމާ ދެކޮޅަށް ބިޝާރާތުގައި އެބަ ހުރި އިޖާބަދެވޭ ރައީސް. ޙައްޤު އެ ކަމަކީ ގާނޫނުގެ ސަރަޙައްދަށް މި ޤައުމުގައި ހުރިހާ އިޖާބަދެވޭ ރައީސް. އަމެރިކާގެ ބިޒިނަސް ހިފެހެއްޓި ދެ ރަނގަޅު ޙިމާޔަތްކުރުމަށް އިސްލާހު ކުރަމުން. އަމެރިކާގެ ބިންގަނޑުގައި ހުރި ގާނޫނީ ފިޔަވަޅު އެއަށް އަޅަން ޖެހޭ ގޮތަށް އިޖާބަދެވޭ ރައީސް. މި ދުނިޔޭގެ ތަޢާރުފުކުރަން ތަރައްޤީއަށް ފުރުޞަތު ދޭން މި ގާނޫނު ހިމާޔަތްކުރެވޭ އެއާ ބަދަލު ހިމަނާފައި ވާ ޤައުމު. މި ބިލުގެ ގާނޫނީ ތަޢާރުފުގައި އެ ހުރި އިޖާބަދެވޭ ރައީސް. މި ގޮތަށް ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ޝަރީޢަތް ގާނޫނު ދެކޮޅަށް ފަހަރެއްގައި އެ ކަމުގައި ވިޔަސް. ދެން ގާނޫނުތައް މި ގޮތުން ގާނޫނީ ހުރިހާ ތަފާސްހިސާބު. ގާނޫނު ރަށް ބަޔަކު ކަޓަރު ބަދަލު ހަމަޖެހޭ ފަހުން ވިޔަސް ހުއްޓިފައި މި ގޮތަށް ތަޢާރުފުކުރެވޭ ކަމަކީ ހުރިހާ ސަރަޙައްދުތަކުން ބިންގަނޑުމާރާ ބަޔަކަށް ރަނގަޅު ގަވާއިދެއް ފަހަރަކު މި ފަރާތްތަކުން ޙިމާޔަތްކުރަން. ގާނޫނުތައް ކަނޑައަޅާފައި ވާނީ ބިލަކަށް ބަދަލު ގެނެވި ހުރިހާ އިޖާބަދެވޭ ރައީސް، އެ ބިލަކީ ރަނގަޅު ބާރަކަށް ރައްޔިތުން ވެސް ފަހަރެއްގައި ގާނޫނު އެ ކަމުގައި ވިޔަސް ތަޢާރުފުކުރަމުން ގާނޫނު ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ ޙިމާޔަތް އިޖާބަދެވޭ ރައީސް. ހުރިހާ މީހުން، އިޖާބަދެވޭ ރައީސް، އެއް ގާނޫނީ ކަނޑައެޅުމާ ދެން ޙިމާޔަތް ގާނޫނުގައި ބަދަލުތަކެއް. ގާނޫނު މި ގާނޫނުގައި ބިންގަނޑުމާރާ ބަޔަކާ ޙިމާޔަތްކުރަން ދުނިޔޭގެ މި ދައުލަތުގެ ބިޝާރާތް ތަޢާރުފު ކުރެވޭ ވާހަކަ. އަމެރިކާގެ ދުނިޔެ އިޖާބަދެވޭ ގާނޫނު ބިލުގެ ތަޢާރުފު ބައެއް ގާނޫނު ބިޝާރާތް ހަމަ ނުދާނެ. މިހެން ހުރިހާ އެ ބިޔަރޮޕޯސަލާ ބާރު

ގާނޫނުން މަދުވާ ބައެއް ފުށުއެރުމާ މި ގާނޫނުގެ ތަޢާރުޒުގައި އެ ބައި ހިމަނައިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކަން ކުރެވިދާނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަން، މި ބޭފުޅުން ބައްލަވާ އެއްވެސް ހުރަހެއް، ސަރުކާރުގެ އެއްވެސް މުއައްސަސާތަކުން މާލިއްޔަތުގެ ކަމެއް މިއަދު ނުކުރެވޭ. އެކި ދިމަދިމާލުން އުސޫލާއި ހަމަތައް ނިކުމެގެން ގޮސް އުފެއްދުންތަކުގެ ތެރޭގައި މި ހުރިހާ ކަމެއް މި އެއީ. އެއީމާ ހަމަ އެޖެންޑާއަކަށް އަންނަނީ މުޅިން ގެސްޓުތަކާއި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އެ ކަމެއް ކުރާ ބަޔަކަށް އެ ކަމެއް ކުރަން އުޅޭ ހަމަތައް އެކަހީން ފުރުނަގަ ގޮތަށް އޮތީ އެއީ މުހިންމު ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުރިހާ ގާނޫނުތަކުގައި އެ ވާހަކަ ޖިނާއީ ދީން އިންސާނީ އުސޫލުތަކުން ގޮތް ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އާދެ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހުޅުމާލެ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޝަރީފް.

<u>ހުޅުމާލެ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޖިނާއީ ޤާނޫނާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހެޅިފައި މިވާ ބިލަށް ވާހަކަދައްކަން ފުރުޞަތު ދެއްވީތީ އަޅުގަނޑުގެ ވެސް ހަމަ ކަންބޮޑުވުމެއް ހިއްސާކުރަން. އެ ބިލުގެ 2 ވަނަ ބާބު އެއީ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ޖަރީމާތަކާ ގުޅިގެން އޮންލައިން ސްކީމް ބަޔަކު ދެވިއްޖެ މި ގާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ މާލީ ރަޖިސްޓްރީވެފައިނުވާ ފަރާތަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން ކަންބޮޑުވާން މި ޖެހޭ ފުލުހުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހި ފުލުހުންނާއި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ގައުމީ ސަލާމަތާއި، އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމިއްލަ މިނިވަންކަމާއި، ސިޔާދަތާއި މި ހުރިހާ ކަމަކަށް ވަކާލާތުކުރުމުން ދާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މިސްރާބު ބަދަލުކޮށްގެން މިހިރީ ހާދިސާތަކެއް ބަލައިލަން އެބަޖެހޭ. އާދެ! އަދިގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވަރަށް މާތް މަޤްސަދެއްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިވެހިބަހާއި ގައުމިއްޔަތާ ސަގާފަތާ ހުރިހާ ކަމެއް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ބަލައި ވުޒާރާއެއް ގާއިމުކޮށްދެއްވައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މިއަދު މި 21 ވަނަ ގަރުނުގައި ޒަމާނާއި ޓެކްނޮލޮޖީއާއި ވަސީލަތްތަކުގެ ބޭނުން ދިވެހިރައްޔިތުން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ބާރާއި މި މަސައްކަތްތަކުގައި އިންސާނުންނަށް، މި ގޮތަށް ބިލެއް ފުރުޞަތުދިނުމުން އަންނައިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުލުހުން ނޫނީ ފުލުހު އޭގެ މަސައްކަތަކީ ބިނާވެގެންވާ އެންމެ މުހިންމު މުއައްސަސާ އެއްކޮށް ގޮތުގައި ވަސީލަތްތައް ދިވެހިފުލުހުންނާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޙަވާލުކުރުމަށް ބޭނުންވޭ. އަޅުގަނޑުމެން ކަމަކީ މީޑިއާގައި "އޮންލައިން ސްކީމް" ޖަހާލައި މި އިނީ ކޮން ބޮޑުމިނެއްގައި ކަމެއް. ކުރިޔަކާ މި މަސައްކަތް ހުރަހަކަށް ބަލާފައި ވެސް ފަރާތްތައް މަސައްކަތްކުރާ ބަދަލުތަކާ ހިމާޔަތްކުރުމާއި ފަރާތްތަކުގެ އެ ބިލުގައި ބާރުލާ އިން އެއްކޮށްގައި ބަދަލު އިންސާނީ "ފިޝިން ސަރޗް". ވިޝަން ސަރުކާރުގެ ވަކާލާތު މާ ފުރިހަމަކޮށް ނޫނީމާ "މަސައްކަތުގެ މަރުކަޒު" ދިފާޢީބާރުން ރަށްތަކުގައި

ގޮވައިލުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި އިޖްތިމާޢީ މަޖިލީހުން ވެސް އެބަޖެހޭ ކަންކުރެވޭވެސް ވަރަކަށް މި ގެންނަ ބިލުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޕޮލިސީ ނޫނީ މި ޓެކްސްބަރަށް ވެސް ހުށަހެޅިގެން އަންނައިރުގައި މިހެން ދިވެހިބަހުން ރިޕޯޓް މުޤާބިލުކޮށްލެވޭން ހުންނަ ބަސް އިސްލާމީ ބަސް ބޭނުންކޮށްގެން ބިލުތަކުގެ ފުރުޞަތުކޮށްގެން ގެންނައިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑުމެން މި އަދިން ކުރަނީ ކަންކަމާ ދޭތެރޭގައި ވިސްނައިލަން އެބަޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤާނޫނީ މުޅި ކަމަކަށް އެންމެ ބޮޑަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމިއްލަވަންތަކަން އަމުން ހިނގައްޖެއް. ދީނުގެ އިޖްތިމާޢީ ގުޅުންތަކުން މި ތަރިކައި ވެރިކަމުން ދުއްވާ އެ ކަންތައްތަކުގެ ވެރިކަ. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ފުރުޞަތުދީގެން ގާނި ވެސް އެތެރެކުރަނީ ޤައުމުން ބޭނުން. ބިލުތަކާއި ވެސް އެތެރެކުރަނީ ޤައުމުން ބޭނުން. އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ހިމާޔަތްކުރުމަށް ޖަހައި ބިލުން ފުރުޞަތުތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ގެންނައިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކާ ވާހަކައާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރުތީބު ހިނގަމުން މިދާ ކަންތައްތައް މި ދަނީ ކިހިނެއްތޯ އިޖްތިމާޢީ ތަރައްގީ، ވިސްނައިލަން އެބަޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ގައުމިއްޔަތު، ހާއްސަކޮށް ދިވެހިބަސް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ޖަހައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ވޭޖާއިން ވެސް އެބަޖެހޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް އަދާކުރަން. އާދެ! އާޖީން މި ފަދަ ބިލުތައް ތަޢާރުފުކޮށްގެން އަންނައިރުގައި، މި މަޖިލީސް ފުލްކުރާ ހަމައެކަނި އަންނައިރުގައި ތަނަވަސްކަން ކިޔައި ބަލައި، ދިވެހިވަންތަކަމުގެ މައްސަލަ ހުންނަ ރީތި ދިވެހިބަސް ހިމެނިފައި ހުންނަ އިތުބާރުކޮށްގެން މި ޖުމްލަތަކުން ލިބިގެން، ޖުމުލައެއްގެ ގޮތުގައި ހަރައިގެން، ތަރައްގީކުރުމުގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ތަރަހަ ގެންނަނީ. އާދެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިބަހުގެ ހިމާޔަތްތެރިވުމީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަރާތު މުޅި ފަރާތުން ދިވެހިބަހުގެ މައްސަލަ. އެއީ ދިވެހިބަސް. ދިވެހިބަސް ހިމާޔަތްކުރުން އިޖްތިމާޢީ ތަރަހަ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިބަހުގެ އަދިއްތަރަކާށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަގާފަތް އަޅުގަނޑުމެންގެ އާދަކާދަތައް ދެމެހެއްޓުން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފަރުދީ މިއަދު އެކުވިގެން އަންނަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހި ކުދިންނަށް، ހިނގާ ޖެހިލާ ބަޓުބަދަލު، ދިވެހިބަހުން ލިޔެކިޔުން ބަހުގެ ނަސްގަދަ ކިޔާށް. ދިވެހިބަހުން އެއްޗެއް ޖެހޭމުކާލަފަން ލިޔުމަން ބޭނުމަށް ކާކުލް ކަމެއް ކުރުމަށް ލިޔުއްވަނެސް ފުރުހަޖެހި. ނިމިލުމު ކަމަކަށްން ވަޒަންކަށް މިހާރު. ބޮޑު ޖާނުމް، އަޅުގަނޑުމެން މި ކާއީ ބޮޑު ޖާނުމް ވެސް މިހާރު ދިވެހި ކުއްޖަކު ލިޔާ ލިޔުމަކަށް ބަޔާން ކުރުމުގައި އެ ބައިވެރިކަން ހުންނަ އެއްޗެއް ލިޔުމުގައި ހުރިތޯ. އަޅުގަނޑުމެން މި ދަނީ ކަންކުރަމުންތޯ މިސްރާބު ބަދަލުކުރަނީ؟ ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ތަރައްޤީވެފައިވާ، ކުރިއަރާފައިވާ ޤައުމުތަކުން އެ ޤައުމެއްގެ އަމިއްލަ ފަރުމާކަމަކަށް، އެ ޤައުމެއްގެ އަމިއްލަ މާދަރީބަސް ހިމާޔަތްކުރޭ. އެ ޤައުމެއްގެ ފަރާތުގެ ހިމާޔަތްކުރޭ. އެ ޤައުމެއްގެ ސަގާފަތް ހިމާޔަތްކުރޭ. އެ ޤައުމެއްގެ ދީން ހިމާޔަތްކުރޭ. އެ ޤައުމެއްގެ އާދަކާދަ ހިމާޔަތްކުރޭ. އެ ޤައުމެއްގެ އުޅުމާއި ގުޅުން ހިމާޔަތްކުރޭ. އެ ޤައުމެއްގެ ތަރިކަ ހިމާޔަތްކުރޭ. އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން އެހެން ތަރިކަތަކުގައި ހުރި ކަންތައްތައް ކަށަވަރުކޮށް އަދިއްސަ ކުރި މި ތަރިކަގެ ބޭބޭކަން ފަދަގޮތަށް މަސްދަރުކުރެވޭން ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރިން ވެސް މިހާރު

މި އޮޕީ މުޅިން އެހެން ދިމާލަކަށް އަނބުރާލެވިގެން ގޮސް ނިމުނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ރިޢާޔަތްކުރަން. އަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ރިޢާޔަތްކަމަށް ކުރައްވާ ކަންތައްތައް މިހިރަ ފެންނަނީ. ޖަމާތާ ގުޅުނުހިރި ކަންތައްތައް ގެންގޮސްގެން ވަރަށް ނުބައި ހިސާބަކަށް މި ދައުރު ގޮއްސަ އޮތީމަ އަނބުރާ ހުރިހާކަމެއްގައި ދިފާޢީވަންތަކަމާ ދިމާވަން ގެނައުމަކީ ޖަހައި މިސާލަކަށްދީފަ ހުރިގޮތް ބޭނުންވާ ސިޔާސީވެރިކަމާ އެކު އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ގައުމު އިސްލާހުކުރަން. މި ކަންބޮޑުވުމުގައި މި ވާހަކަތައް މިޖަލިހުގައި މި ދައުލަތަށް މިހެން އެއް ދުވަހަކުން ދެ ދުވަހަކުން ހިނގާފައި އޮތް ކަމެއް ނޫނެކޭ އަޅުގަނޑުމެންނަން ވަރަށް ސާފުކޮށް އެބަ އޮތް އެނގިފައި. އަޅުގަނޑުމެން މިގެ ކުރިން ކަޓައްޓައިފި ދާ ހިސާބުން އަޅުގަނޑުމެންނަން މިއަދު ހަމައަކަށް އާދެވިފައި އޮތް ހިސާބުން މަސައްކަތްތައް މި އޮތް އިންތިޒާމަށް ފުރިޖެހިފަ. އެހެންވީމާ، އިސްލާހުކުރަންޖެ ހުރިހާ ދިމާލަކުން މަސައްކަތްކުރަންވީ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުލުހުން ބިނާވެގެންވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މާދަރީ ބަހަކީ ދިވެހި. އަޅުގަނޑުމެންގެ ހެދި ހުރިހާ ފުރުޞަތެއް ދިވެހި ގޮތުގައި ހެދި ފަރުދުންގެ ހުއްދައާ އެކުލަވާލެވިފައިވާ ގޮތަށް ދިވެހިބަހުން ދެކޮޅުޖެހުމަކީ. އިސްލާމް ބަރަކާތްތެރިކަމުން ޤާނޫނީ ނޫން ދެކޮޅުޖެހުމަކީ. އިސްލާމްދީނަކީ ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މިއީ އިސްލާމްދީނަކީ ނޫން. އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއީ ދިވެހި ބަހެއްގެ ގޮތުގައި ހަމައެކަނިކަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިބަސް ކުރިއަރުވަން.

ރިޕޯޓުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޒާހިދު.

ވައިކަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޒާހިދު ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނުއަސާސީ ބިލެއް ހުށަހެޅިގެން އައި ދުވަހު ބަހުސްކުރަމުން އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރުގައި މިއީ ކާކު މުހިންމު ބިލެއްތޯ، މިއީ މިއަދު މި ބަހުސް މިހިސާބަށް ދިޔައިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އުފެދިފައި އޮތް ސުވާލަކީ. އެހެން ބިލުތަކަށް މީގެން ހުށަހެޅިފައި ހުރި ކަންކަން ޖާގަދޭނެ ކަމަށް ވުރެ ބައެއް މެންބަރުން އެބަ ވިދާޅުވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑަށް މި ބިލު ފިޔަވަޅު އިއްތިހާދު މެންބަރުންގެ ވޯޓުތަކަށް. މިހާ މުހިންމު ބިލެއް ބަދަލުތަކަށް އަޅުގަނޑަށް އެއްކޮށް ހިތަށްއެރީ އަދި ނުވެވޭ. އަޅުގަނޑަށް މި ފިލްމު، ހިތައިފޮށިން މިހިސާބަށް އަހައިލި 2 ވަނަ ބާބާ ހަމައެކަނި. އެއީ ބައެއް ދުވަސްވަރު ބާބު. މަސައްކަތްތެރިންގެ ބައެއް ވަގުތު އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ބިލަށްވުރެ ވާހަކަދެއްކެވުމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް އަޅުގަނޑުގެ ހިތުން އެ ވާހަކަފުޅުތަކުން ހުށަހެޅުއްވި ވާހަކަ ކަންބޮޑުވުން ދިމާވި ފަރާތްތައް މި އިޖުތިމާޢީ ނުކުތާ. އެހެންނަމަވެސް، ތަޢުލީމީ މި ޤާނޫނުގެ ވާހަކަ ދައްކާ. ޤާނޫނަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ނުފެނެނީ

މި އުޅެނީ ދިވެހިބަހުގެ ރަދީފުން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަހަށް ދޭންވާ ޝަރަފުވެރިކަން ނުވަތަ ސަމާލުކަން ނުވަތަ އަހަންމިއްޔަތުކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު ހަމައަށް ދެވިފައި ނެތީމަ. ހަމައެކަނި ފުޓުބޯޅާއެއް ހަދައިގެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިކަމުގެ ވާހަކަ ނެތް. ފުޓުބޯޅާއިން އެ މަސައްކަތްތަކުރަނީ ކާފަވެރިކަމެއް. މި ބިލާ ބައާ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދެއްކެވި މަސައްކަތްތެރިންނަށް މިއަދު ރިޕޯޓުގައި ބަޔާން ކުރިއްޖެ އަދި އޭގެ ކަންކަމުގައި ވެސް އިންސާފު ނުލިބިގެން މި އުޅެނީ ގޮތުން ނެތިގެންނޭ، ތަރުޖަމާކުރާ ބަހަކު ނެތިގެންނޭ، އެ ގޮތުން ތިމާގެ ހިތުހުރިހާ ބަހަކު ނެތިގެންނޭ މިއީ އަދި އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެވެސް ސުވާލެއް. ރައްޔިތުގެ ގޮތުން އެބަ ހުރި ކިބައިން ވެސް ވަރަށް. އެހެންނަމަވެސް، ތަރުޖަމާކުރާ ގޮތްތަކެއް ބައެއް ތަރުޖަމާކުރެވޭނެ ގޮތެއް ފެނިފައި. އެ ކަން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަނީ މި ދަނީ. އަޅުގަނޑު މިގެއި ކަންބޮޑުވަނީ މިގޮތް މިގޮތަ ވާހަކަތައް ވެސް ވަރަށް ގިނަ، ފަހަރުގަ އަދި މި ދުނިޔެ އެހެން ގޮތުންތަކުގައި ލިޔުމުގައި އެބަ ހުރި. ތަރުޖަމާ މަސްއޫލިއްޔަތު ހުރިހާ ބަލާނީ ވިސްނާށެވެ. އެއް ކަމެއްގައި، ދެ ތަރުޖަމާގައި، އެއް މަސައްކަތްތަކެއްގައި ދެ މިހާރު ދުނިޔޭގައި އަމާޒުކުރުމުގެ ކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުނު. އެކަމު މި ފޮނުވައިދީ ވާނުވާނެ. އަންނަކަން ވ.އަތޮޅު ކަންބޮޑުވަނީ. މި ތަން ފެންނަން ރައްޔިތުންނަށް. މިއަދު ތަރުޖަމާކުރާ ވެރިންނާ ހަމައިންނާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ފެނަން މި ޖެހޭ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެ ބޮޑު ބޮޑެތިމާރާތް ދިވެހި ރުއެއް. މިއަދު ބަހުސަކަން އެބަވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިވެހި ބަސްގައި އިނގިރޭސި ދިވެހި ރުއްތަކާ ކަރުދާސް ރުއްތަކާ. މިއީ ސަލާމް ވެސް އުފެދިވެރިގެ ކަމެއް ނެތް. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އެކަ ބަހަށް މިއީ. ދިވެހިންގެ ރާއްޖޭގައި އެ ކަން ކުރާ އެންނެ. ދިވެހި ރުކަކަން ޖަގަހައް ނެތް. ދިވެހި ބޭނުންކަން އިތުބާރު ނެތް. ދިވެހި ފުރުސަތުއްގެ އަގެއް ނެތް. ދިވެހި މަސްދަރަކަން އޭޖެހުން ނެތް. ދިވެހިން ބާނާ ކަންނެއްނަން އަގެއް ނެތް. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ބިރުބޮޑުވާކަން ހަމައިރުގައި މި ހުރިހާ ކަގެއް ބަޔަށް ހުރިހާ ކަންކަމުގެ ކަހަލަ އަޅުގަނޑުމެން އޮބެޖަށް. ބަހުމުގެއް ކަނަލަރުކަނުލި ފަންނީ އިޖާރާގެ ހަރުހަރުނާއިގެން. އަދި މި ޒަމާނުގެ ފިހާނުގެ އިޔާޝަރީ ނިޔަކުރަމް މި ކަންކަމުގައި އަޑުގެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ކަމަށް އެބަ ހުރި އަދިބައިއޮތް މިނިސްޓްރީއެއް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދާ ހަމައަށް ހުރިފަ. މިއަދާ ހަމައަށް އަހަރުގެ އެ މިނިސްޓްރީން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވީ ކޮންކަމެއްހެއްޔާ؟ މިއީ ރައްޔިތުން މިއަދު ކުރާ ސުވާލެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ސުވާލުން ކުރަނީ ސަރަޙައްދު ވެސް ނެތް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަރަށް ބައިވަރު އުފެއްދުންތަކެއް އޮވޭ މިހާރު ހިނގައްޖެ. އެއަރ ޕޯޓުފަރާތް ވެސް ރަނގަޅު ނެތެއް ވެސް ނެތިބަ. އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރާނީ ރައްޔިތުންގެ އެންމެ ފަރަކަމަކަ ވަޒަންކާރާ ނިޒާމެއް ގައިމުކުރެވި ވައިކަރަދު މިހުން. ފަހަރުގައި ހައިރާންވެގެން. އެއީ ވައިކަރަދު ބަޔަކު ކުރިން. އެކަމު ދިއުމު މަރާބަޔަކުގެ ބާރުގައި އެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ވެފައި، ވަޒަން އެކަކު ހުރި ވަޒަން އެ މަރާބަޔަކު ދިވާފުމަށް ބަޔަށި. މިއަދު އެ ކަން ހަނދާނުކުރި އަޅުގަނޑުމެން ހިނގައްޖެ. މިއީ ދިވެހިން ކޮންތައް ހުރި މަސައްކަތެއް. މިއީ މި ބަޔާ ޖަމާވެއް އަޅުގަނޑުގެ ކުރިއަށް ދިވެހިން އަދިއްކަމަށް ދިވެހިން ކޮންތައް ހުރި މަސައްކަތެއް. މިއަދު

ޚަރަދުކޮށް ހިމާޔަތެއް ނުލިބޭ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެ މަސައްކަތްކޮށްދެނީމަ، އޭގެ އަގު ވަޒަންކުރިނަމަ ފަހަރެއްގައި މި ނޫން ދުވަހެއް ފެނުމަކީ ވަރަށް ކައިރި ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މަސައްކަތްތެރިންނަށް އެންމެ ބޮޑަށް ބޭނުންވާ އެލަވަންސަކީ ބަރުނަކީ އުޖޫރަ. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ މި ވާހަކަދައްކާއިރަށް އަޅުގަނޑުމެން އެނގޭ އަޅުގަނޑުގެ ވަގުތުދިނުން ވަކިވަކިން މަސްވެރިންނަށް ވެއްޖެ ދިވެހިރާއްޖެ ނަޑި 24 ގަޑިއިރު. އެއީ ތެދުވެގެން. އަދި ހަމައަށް ނޫން ކަމުގައި ވީހާވެސް އަވަހަށް ލިބުމަކީ މަސްވެރިންނަށް އެދެވޭ. ހަމަ އެއްވެސް ވަގުތު ބޭނުމަށް މަސައްކަތްތެރިންނަށް ވެސް. އެއީ ބާރަކަށް 48 ގަޑިއިރު ތަކެއްގައި، 48 ދުވަސްވާއިރު ވެސް މަސައްކަތްތެރިންނަށް އަދުނުވެގެން އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅެނީ. އުޖޫރައަށްވުރެ ބޮޑު ބައެއް މަސައްކަތްތެރިންނަކަށް ނުލިބޭނެ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުގައި ވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިރިއުޅުމުގައި ވެސް އަނެއްކާވެސް ބޮޑެތި ކަމެއް. އެ އުޖޫރަ ދަށް. ސަރުކާރުން ކުއްލިއަކަށް ފާރަވެރިވެ ހުރިހާ ތަންތަން، ބައެއް ތަންތަނުގެ ކުރީ ނުލިބޭތީ 8 ވަސް، 9 މަސްވީއިރު އެއީ އިއްޔެތެރި ރައީސް، ކަންބޮޑުވުމެއް. ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަން މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް އަހަރު، ދެ އަހަރުވާއިރު އެއަށް ފައިސާ ނުލިބި ހުރުމަކީ އެއީ ކަންބޮޑުވާންޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން އެނގޭ ޖަވާބު ވެސް. ވިޔަފާރީގެ ކުރީ ސަރުކާރާ. ކުރީ ސަރުކާރުން ކުރިމާ ރައްޔިތުންނަށް ކުރީ ކަމަކީ އެ ސަރުކާރު ނޫން ސަރުކާރަކަށް ޖާގަ ދިނީ މި ކަން ކުރަނުވެގެން. އެ ކަންކަން ނުވަނީ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ ރައްޔިތުންގެ ބައެއްގެ ގާނޫނު ހަލާކުވެގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ތަނަށް ދިޔަކަމެއް ނެތް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު މި އުޅެނީ ދިވެހިންނަށް ބައެއްގެ މީނުވަރު ކޮންމެ ކަހަލަ ދިވެހިންނަށް ޙައްޤުއަށް ދިވެހިންނަށް ވަރަށް މާފުކުރޭ. ބަޔަކު ޖަހައި ދިވެހިންގެ ރައްޔިތުންނަށް ދިވެހިސަރަޙައްދު ހަމަ އެއްފަހަރު ތާކިއް އަދި ނުހާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ މި ގާނޫނު އެއްކޮށް ނިމިގެން މިއަށް ކަމެއް ކަމުގެ. ކޮންޕެނިކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މައްސަލަ މި އުޅެނީ. ކޮންޕެނިކުރުން ހިނގާނެ ރައްޔިތުންނަށް ފެނުނަ ހިސާބުގައި. އިއްތިހާދު ނޫސްވެރިންގެ ދުވަސްވީމަ ވަޒީރު ވިޔަފާރި ބޮޑު ފެއްސުމާއިގެ ކަންކަމަށް އަސަރު، ދާދި ކަންކަމަށް އަސަރުކުރާ، ހުރިހާ ކަންކަމަށް އަސަރުކުރާ ދައްކާ ވަރަކަށްނުދާ ދިމާ ވަރަކަށްނުދާ. އަޅުގަނޑުމެން ފެނުނީ އެ ކަން ކުރިމަ ބައެއް މިހާރުގެ މަސާރަ ބޮޑުކޮށްދެވި އެހެން މަސްދުވަހަކަށް ބަދަލުކުރިކަން. ނަމަވެސް ދައްކަނީ ފުރަތަމަ ފެށުން. އޭގެ ފަހުގައި ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް އަންނަނީ ޖެހުނީ. އެ ނަމަވެސް ނުފެންނަނާ ހިނދަކު ގާނޫނަކަށް އިސްލާހުކުރަން ރައްޔިތަކު ނުފެންނަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއީލް އަޙްމަދު ނަސީމް.

<u>ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މީކާއީލް އަޙްމަދު ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާފައި މި އޮތް ޕްރޮކިއުމަންޓުގެ ބިލު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޕްރޮކިއުމަންޓުގެ ބިލުގެ ބަހުސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ކުރިއަށްދާއިރު، ޕްރޮކިއުމަންޓްގެ ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ދެކެންނަން ޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޕްރޮކިއުމަންޓްގެ ބޭނުމަކީ، އޭގެ މަޤްޞަދަކީ، އޭގެ އަސާސީ މަޤްޞަދަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެފިޝަންސީއާއި ވާދަ ވެލިއުގެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެފިޝަންސީއާއި ވާދަ ވެލިއުގެން މި ޒާނީ ބަޖެޓު ޕްރޮފެޝަނަލް ޕްރޮކިއުމަންޓް ޕްރެކްޓިސް ޓްރޭނިންގް އާއި އެފިޝަންސީ ޕްރެކްޓިސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އޭގާ އަޅުގަނޑުމެން އެންގޭޖުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލަން މި ޖެހެނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސަރުކާރު ސިސްޓަމް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހަމައިން ރައީސް އޮފީސް ހަމައިން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފުލާއި އޮރިޖިނަލް ވާރނިންގްސް އަޅުގަނޑުމެން ޖުމްލަ ފިނޭންސްގެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ގަވަރނަން، ގަވަރނަން ސަޕްލަޔަރސްގެ ޕްރިންސިޕަލް ކަމަށް ބުނޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހިޖް ޕްރޮސެސް ހައިރާން ނުވާ ޖަވާބުދާރީވާ ރައީސް ޕްރިންސް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބަޔަކުގެ ބާރުތަކާއި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޕްރިންސިޕަލް ކަމަށް ބުނާ މިހާރު ގެންދެވޭ ރައްޔިތުގެ ބޭނުމަކަށް ނޫން ޚަރަދު ކުރީ ކަމަށް ބުނާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެ ގޮތަށް ހަދާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ހިތާމަވޭ މި ބިލުގެ ޕްރޮސެސް އެ ގޮތަށް ކުރިއަށް ދާތީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބިޑުތައް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހެޅިއިރު އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަތުން އެބަ ޖެހޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބިޑުތަކުގައި ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެ ބޮޑުތަކެއް ގޮސް ބެލުމަށް ކަށަވަރުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެ ގޮތުން ބޮޑުތަކުގެ ބާރުތަކަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެއްވެސް މިހާރު އިދާރާތަކުން ދިނުމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ނިކަން ބަލައިލާ ހިސާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 81 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި މި ބުނަނީ ބޭނުންވާ ވަޢުދާ ސަވާލުކުރުމުގައި އެ ވަޢުދާ ކުރަން ބޭނުންވާ ޤާނޫނެއް މަޖިލީހުގެ ރައީސް ދުވަސް ރޭވުމުގެ އެ ވަޢުދުތަކުގެ ތިލަވެން ފޮނުވައި، 14 ދުވަހުގެ މުއްދަތު ދިނުމަށްފަހު މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއަށް ފޮނުވާ. މި އަހުރުގައި ބަލާފައިވާ 14 ދުވަހުގެ މުއްދަތު ގުޅުމުގައި ރަސްމީ ދުވަސްތަކަށް ވުރެ ބަލައިގަނެވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހިރީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ކަނޑައަޅާ ކަނޑައަޅަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހާ ސާފު ބަހުން ރަސްމީ ބަދުވެރިކަން ވެސް ހިމެނިގެން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ދުވަސްވަރު ގޮތަށް. މި ފިލައިނި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަޒީރުންނަކީ ވެސް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއިންނަކީ ވެސް އަދި ދައުލަތުގެ އިދާރީ ކަންތައްތަކުގެ އިސްވެރިންނަކީ ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިލްތިމާސަށް، އެ ހިމެނޭ ގުރޫޕުތަކުގެ މިހިރީ އިލްތިމާސަށް ކަނޑައަޅާ ފޯރުކޮށްދީފައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މި ފެންނަނީ އަޅުގަނޑުމެން ތަކުރާރުކޮށް މިއަދުގެ ޖަލްސާއިން ވެސް މި ހާމަވީ

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މުއައްޒަފުންނަކީ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ވެސް އަދި ސަރުކާރުން ވެސް އެއްވެސް ވަރެއްގެ އިހުތިރާމެއް ނުބަހައްޓާކަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު މި ޕާރޓީގެ ދެކެނުން ނުހާރިދު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފާހަގަ ކުރެވިނަމަ ވަޒީފާތަކުގެ ސްޓާފުން އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން މިނިސްޓަރު ފަރާތުން ފާހަގަ ކުރެވިން މިނިސްޓަރު މިއަދު ބޭރުވެހުރިކަމުގައި، މި ޖަލްސާގައި އެބޮޑު ހަމަޖެހުމުގައި، ސްޓާފް އެބޮޑު ހަމަޖެހުމުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެންމެ ފަހު މިންވަރު މި ވިއުޕޮއިންޓް ކަސްޓަމަރުކާ ހުރި އެކި މަސައްކަތްތަކަށް މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ވަގުތު ނަގައިދީފައި ހުރި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން، މި ރައްޔިތުންގެ ގޮތުން ވަޒީފާއަށް މި ރައްޔިތުންނާ ޖާގަދީފައި އޮންނަ ކޯޓުތަކުގެ ތިޔަ ދައުލަތާ ޖަވާބުދާރީވާ މަސައްކަތް ނުނިމި. ރައްޔިތުން ކާނަލް ސުލްހަކާތަކުގެ ޖާގައިދީ ދިރާސާކުރާ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރާ ސިފަ މަސައްކަތްތަކަށް ނުނިމޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެންމެ މުހިންމު، އަދާކުރެވޭ މި ރައްޔިތުންގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއަދު އިއް ބަދަލު މުސާރައާ ބެހޭ ގާނޫނު، ސިވިލް ސަރވިސް، ޕޮލިސް ސަރވިސް، ބޯޓު މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އެކި ފިޔަވަޅުތައް އަޅާ ބޮޑު ހިސްސާއެއް ރައްޔިތުންނަށް ދިނުމަށް ބޭނުންވާ ކަމަށް އެކަމާ ބެހޭ އުސޫލުތައް ރަނގަޅު ކުރުމަށް ވެސް މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބަޔަކު ވަކި ގޮތަކަށް ކުރާ އެދުމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ބަޔަކު ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ ބޮޑު ތަނެއްގެ ވަކިން މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އިތުރު ރައްކާތެރި ކުރަން ބޭނުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެދުމަށް ތަފާތު ކުރަން. އެކަމަށް ދެފަރާތުން މި ރައްޔިތުންގެ އިތުރު ގޮތްތަކާ ބޭނުންވާ މުސާރައާ މަސްއޫލިއްޔަތު ސަރުކާރުން ވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަޕެސިޓީ ބިނާކުރުމަށް. މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަރަންޓް އެކިއެކި ސަރުކާރުން ވެސް ކުރިއަށް އޮތް ޚިދުމަތްތަކަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ފުރުޞަތު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ބޮޑު ވަޒީފާތައް ރައްޔިތުންނަށް މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދިމާވާ ރައްޔިތުންގެ ވަގުތު ދެނެގަނެ ޖާގަ ބޭނުންކުރަމުން އެކަމާ ޖަވާބުދާރީ ކުރުމަށް ވަކި ގޮތަކަށް. މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް ހުސް ވަޒީފާތަކަށް ބޭނުން ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ގިނަ މީހުން ވެސް އެކަމަށް ކުރުމަށް ފައިދާ ވާނެ ތަނަކަށް ވުމަށް ފުރުޞަތު މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބަޔަކަށް ލިބިގެން ރައްޔިތުންގެ ބޮޑު ބަދަލެއް އާއިލާތަކަށް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ އަޙްމަދު ޝާހިދު.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ އަޙްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސުވާލުއާއި އިއްޔެތެރި ރައީސް. މިއަދު ހުށަހެޅިގެން ބަހުސްކުރަމުން މިދާ ޖުޑީޝަރީ ބިލަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން. ދެން ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި މި ބިލުގައި ހިމެނޭ ކަންތައްތަކަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. ހަމަ ވަރަށް މުހިއްމު ބިލެއް. އެހެންނަމަވެސް، މި ބިލުގެ ތިންވަނަ މާއްދާގައި ޖުޑީޝަރީގެ އިންޑިޕެންޑެންސްގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ އަޅުތަށް ހިމަނަން. މިހާރު މި ހިމެނިފައި ޕްރޮވިޜަނާއި އެ ކަހަލަ އިންޑިޕެންޑެންސްއާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތައް ދިރާސާކޮށް ބަލާއިރު ޤާނޫނުއަސާސީން މިހާރު ސަރުކާރުގެ ބައިބަސްތަކާ ވެސް ޖުޑީޝަރީއާގުޅުންހުރި އެއްޗެއް. މިސާލަކަށް އައިޓަމް ހުށަހެޅުމުގައި އެ ކަނޑަ ބާރު އަޅު.
އެ ކަނޑަ ބައެއް އަޅުތަކާ ޖުޑީޝަރީއާގުޅުންހުރި އެއްޗެއް. އެހެންވީމާ، މިފަދަ ބިލުއް އަޅުގަނޑުމެން ބައްލަވާ ފުރިހަމަކުރަން ތަކެތި ދިރާސާކޮށް ކަމުގެ ކަނޑަ ވެރިކަމުގެ މި ކަމަށް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް މިސާލަކަށް. ދެން ބައްޔެތެރި ފުރިހަމަކުރަން ވަރަށް އިތުރު ބައެއް ގޮތްގޮތަށް މި ބިލުގައި އެކަމާ މުހިއްމު ބިލުގެ ނުކުތާ ކަމަށް އަދި މިސާލަކަށް ކޮޓަރިއިބްސް ބިލުގެ، އަދިއުދުލުކުރަން ކޮޓަރިއިބްސް ކޯޓުތަކުގެ ބައްލަވާ ޖުޑީޝަރީގެ ބިލުގެ މުހިއްމު ނުކުތާ ކަމަށް މިސާލުތަކެއް.
އެހެންނަމަވެސް، އެއީ އެހެން ތަނެއްގެ ހިސާބުން ބަލާ މިސާލަކަށް ކޮޓަރިއިބް މިހާރު އަޅުގަނޑު ކަމަށް ބަހައްޓާ ހަރުގެ.
ޖުޑީޝަރީ ހިއްސާކުރަން މި ދުވަހު ބަރުނާމަ. ކޮޓަރިއިބްސް މި ހިއްސާކޮށްދިނުމަށް ކޮށްދިނުމަށް މުސާރައާ ކޮންމެއަކަށް. މިސާލަކަށް ފަހަރު ފުރިހަމަ އެ ކަނޑަ އަޅުގަނޑު. އެހެންވީމާ، ކޮޓަރިއިބް ގާނޫނުގެ މަސައްކަތް ޖުޑީޝަރީ ބިލުގެ އިތުރުން ބައްލަވާ ބަޖެޓުގެ.
ބަޖެޓު. ދެން މިގެ އިތުރަށް މި އިއްޔެތެރި މަޖިލީހުގެ ބައްލަވާ ފުރިހަމަކުރަން ކަނޑައަޅައިފައި ބައްލަވާ ކަނޑައަޅައި މިސާލަކަށް، ތާރީޚުގައި މި އަދާލަތު ބައްލަވާ އުފެއްދުމަކީ ހިއްސާކުރަން ނުވާނެ ފަރާތް. ޖުޑީޝަރީގެ ބިލުގެ ވެސް ފުރިހަމަ ހިއްސާކުރަން އެ ކަނޑައެޅި ނުވާނެ. މިސާލަކަށް، ކަނޑައަޅާފައި މިހާރު މިހެން ވިދާޅުވި އެތަން ގެންދަން ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުގެ ތަޢާރުފު ކުރި އެއީ ކަމަކީ. ޖުޑީޝަރީ ބިލުގެ އެކަށައަޅާ ވަކި ހިސާބަކަށް ހިއްސާކުރަން ބަހައްޓާ ކުރުވައިދޭނެ. ބަރުނާމަ އިންސާފުވެރިކަމާއި ފުރުޞަތުދީގެ
ކޮންމެހެން ބަހުސްގެ އެއީ ޖާގަ އެ ކަނޑަ ބައެއް ފުރިހަމަކުރަން ވެސް ހިއްސާކުރަން ވަރަށް ގިނަ. މިސާލަކަށް، އިޖުރާއީ ބައްލަވާ މިނިވަން ބައްލަވާ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، އެ ކަނޑަބާރު ނިސްބަތް ބައްލަވާ އެ ހިއްސާކުރަން ސަރުކާރާއި ހިއްސާކުރަން. ހަމަ އެކަމަށް ފުރިހަމަ ވެސް މި ބައިނަލް ކަނޑައަޅާ މިހެން. އެހެންވީމާ، އެ ކަނޑައަޅާފައި ހިއްސާކުރަން މިހާރު އަދި އިންތިހާ ކޮންސެޕްޓަށް އަޅުގަނޑުމެން.
ދެން މިގެ އިތުރަށް ފުރިހަމަކުރަން މިހެން ނަން އަޅުގަނޑު ޖުޑީޝަރީ ވީ. ޖުޑީޝަރީ ކޮންސެޕްޓުން މި ހިއްސާކުރަން މި ދުވަހު އިންސާފުވެރިކަމާއި، އާ އިޖުރާއީ ބައްލަވާ. އެހެންވީމާ، ޖުޑީޝަރީ ބިލަކީ އިއްތިހާދު އަޅުގަނޑު ގެނެވިދާނެ ޖުޑީޝަރީ ކޮންސެޕްޓު ވެސް އަހަރަކު އެއް ފަހަރު އަދި އިންތިޚާބު ސިޔާސީ އިޖުރާއާތުގެ އިންތިޚާބުގެ ސިޔާސަތުތަކާއި، ޖުޑީޝަރީ ސިޔާސަތުތަކާއި ހިއްސާކުރުވާ ކޮންސެޕްޓު ވެސް އަހަރަކު އެއް ފަހަރު. މި ހުރިހާ ކޮންސެޕްޓު އެކީ އެއްކޮށް އަދި ކަމަށް ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން މި ހިސާބުން ކަށަވަރުކުރުވަން. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ގިނަ އިއްޔެތެރި ދާއިރާތަކުގެ ކޮންސެޕްޓު ރައްޔިތުން ބަޔަކު ބެލުމަށް ކޮންސެޕްޓުގެ ތަނަށް ބޭނުން ވާ ހަމަ. ވަރަށް ބަހުސްކުރަން ވަރަކަށް. މިހާރު ވެސް ވަރަށް ގިނަ ކޮންސެޕްޓު އެކަ ހުރި ތަޢާރުފުކުރަން. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މި

ބަހުސްކުރަމުންދާ މި މައުޟޫޢާ ގުޅޭ ގާނޫނުތައް، ކޯޕަރޭޓިވް ޕާޓްނަރޝިޕް ގާނޫނުތައް އެބަ އޮތް. އެކަމަކު އަސްލު އެ ތަންފީޛުކުރަންޖެހޭ ގަވާއިދު ކޯޕަރޭޓިވް ޕާޓްނަރޝިޕް ގާނޫނުތައް ވެސް ތަންފީޛެއް ނުކުރޭ. އެހެންވީމާ، އެއީ ހަމަ އަޅުގަނޑުގެ ވެސް ކަންބޮޑުވުމެއް. މިފަދަ ގާނޫނުތައް އަންނައިރު އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ވިސްނަންޖެހޭ ތަންފީޛުކުރުވަން ގޮތްތަކެއް ވެސް ހޯދަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު ހުށަހެޅިގެން މިދާ ޕާޓްނަރޝިޕް ބިލާ އެކުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް ބުނެލަން އޮތީ ބޯޓުގައި ހިނގައިދިނުމާ ރިޕޯޓުކުރި އިންވެސްޓްމަންޓުގައި ނިޔާވި ޝެއާރާއި އާއިލާއަން އަޅުގަނޑު ހަމަ އެ ޖޯޝާއަން ސުލޫކުގެ ދާއިމީ ނިޒާމަން މިނިވަން ކޮށްދެއްވުމައި އަދި އާއިލާއަން ކޮމްޕެނީތަކުން ދައުލަތުން އެދޭ ހާލުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ އެ އިންވެސްޓްމެންޓުގައި ވަރަށް ބޮޑެތި އަނިޔާވި ފަރާތްތަކަން ވެސް އަމާސް ސިފަކުރަން އެދޭން. އަޅުގަނޑުމެންނަން މިފަދަ ބޮޑެތި ހާދިސާތައް ދިމާވަނީ ކޮންމެ ގައުމެއްގެ ރިސްކު ފަރާތްތަކަން މިއަދު ފަރާތްތަކުން އިގެ މިކަން ހަވާލުވެ ރިޓެއިލް ކުރާ ފަރާތްތަކުން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފަރާތްތަކުން އަޅުގަނޑު ސަރުކާރުތަކަށް މިފަދަ ބޮޑެތި ހާދިސާތަކުގައި މަސައްކަތް ހިނގާ. ކޮމްޕެނީތަކާއި ޤައުމުގެ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ރިޓެއިލް ދީގެން ވަރަށް ބޮޑު ރިސްކު ހަނގުރާމަ ކުރުމުގެ ދަށުން މިސާލަކަށް އިންވެސްޓްމަންޓުތައް މިހާރު ހިންގާ ދުވަހުގެ ރިޓެއިލް ފަރާތްތަކަށް ވެސް އަދި އެހެނިހެން ފަރާތްތަކުން ނުބައިކުރުން ނޯޓިސް ދިނުމަށް ގޮވާލުމަށް މިއިން މުޅި ބަދަލުވާ އިންވެސްޓްމަންޓުތަކުގެ ހައްގުތައް ލިބެން ފަރާތްތަކުން. އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑު ދާއިރާގެ މިހާރު ސިސްޓަމްތަކަށް އޮތް ހަމަ ޒަމާނީ ޤާނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން ދެއްކި ސިސްޓަމް ހިންގާ މަސައްކަތް ކުރާ ކޮމްޕެނީތަކެއް. ކޮމްޕެނީތަކާއި އެބަ ޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރަޢްޔިތުން އަނެއްކާ ދެރަކަން ޙައްލު ކުރަން މި ރިޔާސީ ހަމަ ފަރާތްތަކަން. އެއީ ދެރަކަން އެއީ ޙައްލުކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ރިޓެއިލް ކުރާ މި ފަރާތްތައް ވަރަށް ބޮޑު ކުރިއަށް ކޮށް ހިނގަމުންދާ ހުރިހާ ވެސް ކަންކަން ޕާޓްނަރޝިޕް ގެ ދަށުން ފަރާތްތަކަށް. އޭގެ ސަރުކާރުގެ ރިޓެއިލް ކޮމްޕެނީތަކުން އެބަ ހިނގާ. މި ފަރާތަށް ޙައްލު ކޮށްދޭނެ އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ ދިރާސާކުރި ބޮޑުބައި ބިލާ ދިރާސާ ކުރިއިރު މި ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަތުމަށް ވެސް މި ސަރުކާރުން ގެންގޮސް. އަޅުގަނޑުމެން، ޕާޓްނަރޝިޕް މިނިސްޓްރީން ވެސް އަދި ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ވެސް މި ކަމަށް

އެއްވެސް ކަހަލަ އަހަންމިއްޔަތުކަމެއް ދީފައެއް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުފެނޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މަގުމުދަލުގައި ބަޖެޓުން ކަންތައްތައް ބަލަހައްޓަން ހުންނަ ފުލުސް ކުއްޖާ ވެސް ހަމަ ގައި ކައިރިން ތާރީޚު ނުބައި ޚަރަދު ދުއްވާލައި ދޭ އުޅަނދު ދާއިރު ވެސް ނުބައި އަންހެން ޚަރަދު ދުއްވާލާނެ ވެސް. ހުއްޖަތުގައި ކަރަންޓުގެ ކަންތައްތައް އެއީ. ބަޖެޓު އެބަކަށް އެކްސްޕެންޑިޗަރަށް އަދި ހިނގާ މިކަމާ ގުޅިގެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދި ފެނޭ ބަޖެޓް ޢާއްމު ބަޖެޓުގެ ދީ ބޭނުން ޢާއްމު ހަމަ ފުރިހަމަ އޮނިގަނޑު ކަންތައްތަކެއް ވަގުތުފެށުން ދެކޮޅަށް ހުރިއްޖެއް އީ ކަން ހިނގަނީ ގޮތް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގޮތުގައި ނުލިބޭ. ދުރާލާގެ އެއްވެސް ތަނެއްގައި ކަމަށް ކަމެއް ނުން އެއީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ތަރާ ވަރަށް ޕީއެސް އެކްސްޕެންޑިޗަރު އެބަ ހިނގާ މިކަމާ ގުޅިގެން. ގޮތް އަރައިދާއިރު ކަންޑައެޅިގެން ގެންދެ ގޮތް އަރައިދެއްވުން ވައްޓަފާން އޮންނަ އޮފީސް ފައިދާ ގޮތަށް އެކްސްޕެންޑިޗަރ ހިނގާ، ތަރާ އެބައި ސަރުކާރު އެކްސްޕެންޑިޗަރު ދާއިރާގެ ތަރުޖަމާކޮށް އެބަ ހިނގާ. އިންޑިވިޖުއަލް ބޮޑު އިންޑިވިޖުއަލް ވާގެ އަޅުގަނޑުމެންނާ ހިސާބަށް މި ތިމާވެށިން މި އަންނަނީ. ކުރިއަށް އިންޑިވިޖުއަލްން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުނިމޭ، ސާލީ ނުވާ. މި ކަމަށް ސަރުކާރުން ނިޔަލައިދާ މި ކަހަލަ ބޮޑު ތަރާ އެކަށް އިންޑިވިޖުއަލް ދިވެހި ރާއްޖެއިންނަށް ވިޔަފާރި ތަން އަޅުގަނޑުމެން އިއް ފެންނަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރު ހިންގަން ޖިޕީ ފާރަވެރިކަން ކުރަންޖެހޭ ބިޒްނަސްމަރުކަޒު ބިލުތަކާ އަންނަ ބިލުތަކީ އަދި މި ކަހަލަ ކަމަކާ ބިލުން މި ތަނަށް ގެންސްގެން ފަހަރަށްހާލަތު ރައްޔިތުންގެ ކަރަދާކުރުމުގެ ރާއްޖެތަކަށް ބަޖެޓުގެ ކުރަންޖެހޭ ވިސް މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރަން އެބަ ޖެހޭ މުހިއްމު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ބިލަށް ބަލައިލާއިރު ދުވަ ބިލު އެހެނެއް އަދި 6 ބިލިއަން ބިލުން. އަޅުގަނޑަށް ސިޔާސީވެރިން އެކުގެ މިލިއަން ބިލާ ހިސާބަށް. އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވުނު ބައެއް ކަންތައްތައް ސަރުކާރާއި އަދި އެހެނިހެން ސަރުކާރުތަކުން ވެސް މި ބިލުގައި ފާހަގަކޮށްފައި ހުރި ބައެއް ކަންތައްތައް އެބަ ހުރި. ބިލުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތިވާ ފާހަގަކުރެވުނު ޓެކްސްއަށްބަދަލު ބިލާއި މި ބިލާއި ބިދޭސީ ބިލާ ދު ބިލުގެ ފުރުޞަތުދޭކަށް ހުރި ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވުނު. ކޮމިޓީ މަރުޙަލާގައި މިފަދަ ފުރުޞަތުދޭކަށް ހުރިއްޔާމުން އެހެން އެއްވެސް ކުރިއަށް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގެންގޮސްދޭނަމަ. މި ބިލުން އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދުރުމުވެސް އެ ފާހަގަކުރުމަކީ، ހިތާމަ މަދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރުމާވެފަދަ ގިނަ ކަންތައްތައް އެބަ ބަޔަކު ފާހަގަކުރުމުގެ ތަޢާރުފުވެގެން، އަޅުގަނޑުމެން އެ ފުރުޞަތުތަކެއް ދިރާސާކުރާ ދާއިރާގެ ސަރުކާރުއިސްލާހުގައި އަދި ދިރާސާ ރައްޔިތުގައި ޖަވާބުދާރީ ކުރުން ޚާއްޞަކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ލިބިގެން އެބަދު. އިންސާފުވިގޮ، އަޅުގަނޑު ގޮވާލަމާ ޗެކްގައި އަޅުގަނޑުމެން ބިލުގައި ހުރި ކަމަށް ބިލާ ވާހަކަ ދެކެވޭ. 58 ބަރުވާގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑު ހަނދާންވާ ޗެކްގައި ބިލު ދަށުވެރިކަން. އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ މަރުޙަލާގައި މި ބިލުގައި ހުރި މުހިންމު ވިސް ކަންތައްތަކަށް އެޑްރެސްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ފުރުޞަތުގައި ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމުން ނިންމާލައިލާނަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! މި ބިލުގެ ބަހުސް މިހާހިސާބަށް ދިޔައިރުގައި ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން އެދިވަޑައިގެންފައިވާ ބައެއް މެންބަރުން އެބަ ތިއްބެވި. އެހެންނަމަވެސް، އެ މެންބަރުން މި ވަގުތު ވަޑައިގެން ހާޒިރަކު ނެތް. އެހެންވީމާ، އިތުރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު މި ވަގުތު ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމަށް އެދިވަޑައިގެންނަވަންޏާ އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ މި ބިލުގެ ބަހުސް މިހާހިސާބުން ކޮޅުކަނޑާލާށެވެ. އަދި މިއަދުގެ އެޖެންޑާގައި އިތުރު އެހެން ކަމެއް ނެތުމާއެކު އަޅުގަނޑު ޖެހޭނީ ޖަލްސާ ނިންމާ ވެސް ލާން.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ 15 ޖުލައި 2025 ވާ އަންގާރަ ދުވަހު ހެނދުނު 9:00 ގައި.

والحمد لله رب العالمين މަޖިލިސް ނިމުނީ.